

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра обліку і аудиту

«До захисту в ЕК»
Директор інституту(декан факультету)

_____ О. О. Шеремет
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ___ » _____ 20__ р.

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри

_____ Л. М. Чернелевський
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ___ » _____ 20__ р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

зі спеціальності _____ 071 «Облік і оподаткування»
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Облік і аудит

на тему Обліково-аналітичне забезпечення залучення і використання довгострокових зобов'язань підприємства

Виконав: здобувач 4 курсу, групи 19ск

Ледіна Анна Вадимівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю) (підпис)

Керівник Ткаченко Надія Марківна
(прізвище, ім'я та по батькові повністю) (підпис)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній роботі немає запозичень із праць інших авторів без відповідних посилань.

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2020 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ

Кафедра обліку і аудиту
Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку і аудиту
Л.М.Чернелевський
«02» березня 2020 року

З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Ледіна Анна Вадимівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Обліково-аналітичне забезпечення залучення і використання довгострокових зобов'язань підприємства

керівник проекту (роботи) професор, д.е.н., академік А.Е.Н. України Ткаченко Надія Марківна (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «09» жовтня 2019 року №984-кс

2. Строк подання студентом проекту (роботи) 10 червня 2020 р.

3. Вихідні дані до проекту (роботи) Закони України, Постановки Кабінету Міністрів, фінансова та податкова звітність Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2017-2018 роки, первинні документи Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей».

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Вступ. Розділ 1. Організаційно-економічна характеристика Філії Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Розділ 2 Бухгалтерський облік довгострокових зобов'язань. Розділ 3. Техніко-економічний аналіз діяльності Філії Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр., аналіз довгострокових зобов'язань і теоретичні основи аудиту довгострокових зобов'язань. Висновки і пропозиції.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Табл. Організаційна структура управління Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей», Рис. Виробнича структура Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей», Рис. Стадії документообігу, Рис. Структура бухгалтерії філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей», Табл. Нормативно-законодавча база з обліку довгострокових зобов'язань, Рис. Рахунки до класу 5 «Довгострокові зобов'язання», Рис. Облік отримання довгострокового кредиту, Рис. Облік погашення довгострокового кредиту, Табл. Бухгалтерські проведення з обліку довгострокових позик, Рис. Облік видачі довгострокового векселя, Рис. Облік погашення заборгованості векселем, Табл. Бухгалтерські проведення з обліку довгострокових векселів виданих, Рис. Облік випуску облігацій, Рис. Облік погашення заборгованості за облігаціями, Рис. Облік нарахування премій за облігаціями, Рис. Облік погашення нарахованих премій за облігаціями, Рис. Облік сум дисконту за випущеними облігаціями, Рис. Облік списання нарахованих сум по дисконту, Табл. Бухгалтерські проведення з обліку довгострокових зобов'язань за

облігаціям, Рис. Облік отримання засобу в довгострокову оренду, Рис. Облік переведення зобов'язань з оренди в поточну заборгованість, Табл. Бухгалтерські проведення з обліку довгострокових зобов'язань з оренди, Табл. Бухгалтерські проведення з обліку відстрочених податкових зобов'язань, Табл. Бухгалтерські проведення з обліку інших довгострокових зобов'язань, Табл. Розкриття інформації про зобов'язання в звітності на Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей», Рис. Створення організації, Рис. Отримання кредиту, Рис. Банківська виписка, Рис. Оборотно-сальдова відомість по рахунку 50, Рис. Створення звіту, Рис. Перевірка звіту на помилки, Рис. Передача звіту на підпис, Рис. Відправка звіту до контролюючого органу, Рис. Вибір контролюючого органу, Рис. Отримання повідомлення, Рис. Аспекти організації економічного аналізу, Табл. Розподіл аналітичних робіт на Філії Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей», Табл. Техніко-економічний аналіз діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр., Табл. Аналіз динаміки зміни та структури зобов'язань Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр.(умовні дані), Табл. Аналіз динаміки зміни та структури довгострокових зобов'язань Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр. (умовні дані), Табл. Аналіз коефіцієнтів довгострокових зобов'язань Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр. (умовні дані), Рис. Завдання аудиту зобов'язань, Рис. Схема проведення аудиту довгострокових зобов'язань, Табл. Програма аудиту довгострокових зобов'язань на підприємстві, Табл. Питання, які входять до програми аудиту кредитів та позик, Рис. Загальна схема структури аудиторського висновку.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вступ	02.03.20-22.03.20	
2	Розділ 1. Організаційно-економічна характеристика Філії Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей».	23.03.20-12.04.20	
3	Розділ 2 Бухгалтерський облік довгострокових зобов'язань.	13.04.20-10.05.20	
4	Розділ 3. Техніко-економічний аналіз діяльності Філії Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр., аналіз довгострокових зобов'язань і теоретичні основи аудиту довгострокових зобов'язань.	11.05.20-31.05.20	
5	Висновки і пропозиції	01.06.20-02.06.20	
6	Перелік використаної літератури	03.06.20-04.06.20	

Студент _____
(підпис)

Ледіна А. В.
(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____
(підпис)

Ткаченко Н. М.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на тему:

«Обліково-аналітичне забезпечення залучення і використання довгострокових зобов'язань підприємства», що виконано на матеріалах Філії Товариства з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей».

Здобувач Ледіна Анна Вадимівна.

Науковий керівник професор, д.е.н., академік А.Е.Н. України Ткаченко Надія Марківна.

Рік захисту 2020.

Метою даної кваліфікаційної роботи є дослідження стану особливостей обліку, аналізу та аудиту довгострокових зобов'язань на прикладі Філії Товариства з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей».

В першому розділі досліджено історію створення, виробничо-господарську діяльність Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» та особливості ведення бухгалтерського обліку, а також розкрито інформація щодо облікової та податковою політики.

В другому розділі розкриваються ключові аспекти теоретичних основ ведення бухгалтерського обліку довгострокових зобов'язань: особливості документального оформлення операцій за темою, синтетичний та аналітичний облік та особливості їх відображення у фінансовій звітності за національними та міжнародними стандартами, наведено інформацію щодо практичного проведення операцій з обліку довгострокових зобов'язань у програмі «1С: Підприємство 8. Бухгалтерія для України» та створення та подання звітності у програмі «М.Е.Дос».

В третьому розділі досліджуються особливості ведення аналітичної роботи:

- характеристика організації аналітичної роботи на підприємстві;
- проведено аналіз довгострокових зобов'язань техніко-економічних показників;
- проведено аналіз структури та динаміки зобов'язань, термін яких понад 12 місяців;
- теоретично розглянуто основи проведення аудиту довгострокових зобов'язань;

За результатами проведених досліджень наведені висновки. З метою зростання ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства рекомендуємо переглянути витрати по оплаті праці з метою їх оптимізації пошуку нових резервів зростання продуктивності праці працівників та підвищення рівня автоматизації роботи відділу бухгалтерії, наприклад впровадження електронного документообороту. Рекомендуємо підприємству перевести частину приміщень в інвестиції з метою здачі в довготермінову оренду. Також рекомендую переглянути зобов'язання термін яких більше 1 року, тому що такі зобов'язання потрібно дисконтувати з метою визначення поточного стану довгострокових зобов'язань.

Ключові слова: зобов'язання, довгострокові зобов'язання, позики, векселі видані, облігації, термін погашення, способи забезпечення зобов'язань.

Робота містить 37 рисунків, 20 таблиць.

SUMMARY

qualification work on the topic:

"Accounting and analytical support for the involvement and use of long-term liabilities of the enterprise", performed on the materials of the Branch of the Company with additional liability "Yagotynsky butter plant" Yagotynske for children ".

Student Ledina Anna Vadymivna.

Supervisor Professor, Doctor of Economics, Academician A.E.N. Of Ukraine Tkachenko Nadiya Markivna.

Year of protection 2020.

The purpose of this qualification work is to study the state of accounting, analysis and audit of long-term liabilities on the example of the Branch of the Company with additional liability "Yagotynsky butter plant" Yagotynsky for children ".

The first section examines the history of creation, production and economic activities of the branch of TDV "Yagotynsky dairy plant" Yagotynske for children "and the peculiarities of accounting, as well as discloses information on accounting and tax policy.

The second section reveals the key aspects of the theoretical foundations of accounting for long-term liabilities: features of documenting transactions on the topic, synthetic and analytical accounting and features of their reflection in financial statements according to national and international standards, provides information on practical transactions for long-term liabilities in the program "1C: Enterprise 8. Accounting for Ukraine" and the creation and submission of reports in the software "MEDoc".

The third section examines the features of analytical work:

- characteristics of the organization of analytical work at the enterprise;
- the analysis of long-term obligations of technical and economic indicators is carried out;
- проведено аналіз структури та динаміки зобов'язань, термін яких понад 12 місяців;
- the basics of conducting an audit of long-term liabilities are theoretically considered;

According to the results of the research, conclusions are given. In order to increase the efficiency of financial and economic activities of the enterprise, we recommend reviewing labor costs in order to optimize their search for new reserves to increase productivity and increase the level of automation of the accounting department, such as the introduction of electronic document management. We recommend the company to convert part of the premises into investments for long-term lease. I also recommend reviewing liabilities that are longer than 1 year, as such liabilities need to be discounted to determine the current status of long-term liabilities.

Keywords: liabilities, long-term liabilities, loans, promissory notes issued, bonds, maturity, methods of securing liabilities.

The work contains 37 figures and 20 tables.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ I. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІЛІЇ ТОВАРИСТВА З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД «ЯГОТИНСЬКЕ ДЛЯ ДІТЕЙ».....	7
1.1. Характеристика історії та фінансово-господарської діяльності Філії Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей».....	7
1.2. Структура бухгалтерії підприємства Філії Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей». Організація обліку.....	10
1.3. Облікова і податкова політика Філії Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей».....	12
РОЗДІЛ II. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.....	14
2.1. Документальне оформлення в обліку довгострокових зобов'язань.....	14
2.2. Аналітичний і синтетичний облік довгострокових зобов'язань	19
2.3. Розкриття інформації у фінансовій звітності щодо обліку довгострокових зобов'язань за національними та міжнародними стандартами	33
2.4. Інформаційні технології обліку довгострокових зобов'язань	37
РОЗДІЛ III. ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЛІЇ ТОВАРИСТВА З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД «ЯГОТИНСЬКЕ ДЛЯ ДІТЕЙ» ЗА 2017-2018 рр., АНАЛІЗ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ І ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	47
3.1. Організація аналітичної роботи на підприємстві Філія Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей».....	47
3.2. Техніко-економічний аналіз діяльності Філії Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» за 2017-2018 роки.....	50
3.3 Теоретичні основи та практичний економічний аналіз довгострокових зобов'язань Філії Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» за 2017-2018.....	54
3.4 Теоретичні основи аудиту довгострокових зобов'язань.....	60
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	70
ДОДАТКИ.....	

ВСТУП

До довгострокових зобов'язань відносяться зобов'язання, які мають термін більше 1 року:

- позики банків;
- облігації;
- векселі.

Для сурового контролю за станом, рухом та поверненням кредитних коштів, варто мати інформацію про суму, строк повернення та нараховані відсотки за користування.

До довгострокових зобов'язань відносяться також орендні зобов'язання, які виникають при фінансовій аренді, тобто коли орендар отримує право власності на майно по закінченню строку оренди або викуповує його за мінімальною ціною.

Довгострокові облігації випускаються на строк більше одного року і є додатковим джерелом залучених засобів для фінансування діяльності підприємства. Облігації відображаються в обліку за вартістю майбутніх надходжень. Якщо ця вартість більша номінальної вартості облігацій, то остання продається з премією, якщо ж менша, то при продажу облігації виникає знижка до її номінальної вартості. Як премія, так і знижка повинні бути поступово списані (амортизовані) протягом строку довгострокової заборгованості.

Актуальність теми дослідження аргументується тим, що приймаючи управлінські рішення щодо тактичних чи стратегічних планів підприємства, керівник в першу чергу робить аналіз чи перевірку фінансової звітності, а особливо зобов'язань підприємства, що дає змогу визначити його фінансову стійкість, незалежність та в кінцевому результаті прибутковість. Мета роботи реалізується шляхом виконання наступних завдань:

- надати економічну характеристику довгострокових зобов'язань та їх нормативно-правове регулювання;
- дослідити особливості документального оформлення обліку довгострокових зобов'язань;
- охарактеризувати синтетичний та аналітичний облік довгострокових зобов'язань;
- виявити можливості удосконалення обліку довгострокових зобов'язань в умовах автоматизованої обробки даних;
- провести аналіз довгострокових зобов'язань техніко-економічних показників;

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕСПЕЧЕННЯ ЗАЛУЧЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	ВСТУП	7
Здобувач	Ледіна А. В.		22.03.2020		
Науковий керівник	Ткаченко Н. М.		24.03.2020		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		11.06.2020		

- провести аналіз структури та динаміки зобов'язань, термін яких понад 12 місяців;

- та теоретично розглянути основи проведення аудиту довгострокових зобов'язань

Об'єктом дослідження дипломної роботи виступає підприємство Філія ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей».

Предмет дослідження - порядок обліку, аналізу та аудиту довгострокових зобов'язань на досліджуваному підприємстві.

РОЗДІЛ І ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІЛІЇ ТОВАРИСТВА З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД «ЯГОТИНСЬКЕ ДЛЯ ДІТЕЙ»

1.1 Характеристика історії та фінансово-господарської діяльності Філії Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» — це особливий для України спеціалізований завод з виробництва дитячої молочної продукції харчування, споряджений найсучаснішими обладнаннями. Це устаткування закритого циклу зі Швеції, Німеччини, Італії, Болгарії, Ізраїлю, Тайваню та інших країн. За час своєї роботи, підприємство отримало 40% ринку дитячого молочного харчування України.

Для дітей віком від 6 місяців завод виробляє молочну продукцію під торговою маркою «Яготинське для дітей». Саме ця торгова марка виникла, коли підприємство почало працювати, а саме 25 жовтня 2012 року.

Підприємство знаходиться в селищі міського типу Згурівка, що на Київщині, недалеко від Яготинського маслозаводу. Завод розташований в природній зоні одного з найбільших дендропарків України площею 325 га.

Філія включена до складу компаній «Молочний Альянс», об'єднуючи потужні підприємства з виробництва та реалізації молочної продукції. Щоб виробляти свою продукцію, дотримуються найвищих стандартів якості, технологічних особливостей смачної та корисної продукції з натурального молока корови.

Для виробництва молочної продукції використовується фермерське молоко без домішок найвищої якості та фруктови, овочеві та ягідні наповнювачі. У технологічному процесі виробництва не містяться синтетичні барвники, консерванти, антибіотики та інші шкідливі харчові добавки. Товари з наповнювачами містять в якості підсолоджувача лише натуральну фруктозу. При отриманні сировини, вона проходить багатоступеневий суворий контроль якості.

На даний момент завод виготовляє більш ніж 30 видів позицій, до яких входить йогурти, сирки, кефір, закваска та молоко. Він є лідером на ринку харчування продуктів для дітей і продає свою продукцію на експорт в Молдову та Грузію, Азербайджан. І півріччя 2017 року вироблено 6268,6 тонни на суму 246778,2 тис.грн.

Організаційна структура управління підприємства наділена гнучкістю та взаємодією між усіма відділами, що призводить тим самим, до кращої роботи підприємства

ОБЛКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕСПЕЧЕННЯ ЗАЛУЧЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	РОЗДІЛ І ОРГАНІЗАЦІЙНО- ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІЛІЇ ТОВАРИСТВА З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД «ЯГОТИНСЬКЕ ДЛЯ ДІТЕЙ»	9
Здобувач	Ледіна А. В.		12.04.2020		
Науковий керівник	Ткаченко Н. М.		14.04.2020		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		11.06.2020		

та якості виконання своїх обов'язків. Організаційна структура управління зображена в таблиці 1.1

Філією керує директор, який забезпечує планування діяльності фірми, контроль за виконання поставлених цілей, завдань, функцій. Головний інженер — є одним з керівників компанії, що відповідає за технічний розвиток та технічну політику.

Головний бухгалтер регулює відносини зумовлені економічною середою, організовує роботу відповідно до чинних законодавчих актів та складаючи і подає в відповідні строки фінансові звіти.

Відділ матеріально-технічної поставки закуповує матеріально-технічні ресурси у встановлений термін і в обсязі, необхідному для здійснення виробничо-комерційної діяльності. Забезпечення підприємства сировиною, матеріалами і комплектуючими виробами, основним устаткуванням і допоміжним обладнанням, своєчасна їх закупівля в необхідному асортименті, кількості і високої якості впливає на кінцеві результати діяльності підприємства.

Відділ продажу займається передачею товару споживачу, якісно та швидко, тим самим роблячи задоволеними своїх покупців і приносячи дохід підприємству. Завідувач виробництвом організує виробничі процеси по наданню побутових послуг, оперативний контроль здійснює за допомогою виробництва технічною документацією, інструментом та устаткуванням і сировиною, а також за підготовкою виробництва нових видів робіт з надання побутових послуг.

Проведення фізико-хімічних випробувань та аналізів організовую керівник лабораторії з контролю виробництва. Також він забезпечує лабораторний контроль за якістю сировини, матеріалів і готової продукції чинним стандартам та технічним умовам. Розроблює нові і вдосконалює існуючі методи лабораторного контролю та надає допомогу в їх упровадження у виробництво.

Таблиця 1.1

Організаційна структура управління Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Головний інженер	Головний бухгалтер	Відділ матеріально-технічного постачання	Відділ продажу	Завідувача виробництвом	Начальник лабораторії з контролю виробництва-провідний інженер з якості
1	2	3	4	5	6
Служба механіки: Фасувальний цех; Сантехнік;	Заступник головного бухгалтера;	Матеріальний склад	Склад готової продукції;	Начальник виробчого цеху: -Начальники зміни	Мікробіолог: Мікробіологічна лабораторія
Повітряна компресорна; СЛУЖБА КВПіА	Бухгалтерія		Логістика	-старші оператори I та II категорії- Виробничий цех	

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5	6
				Приймально-апаратний цех; СП-мийка	
КОТЕЛЬНО-КОМПРЕСОРНА ДІЛЬНИЦЯ: Котельня; Фреонова компресорна; Охорона праці				Господарюючий відділ	Фізико-хімічна лабораторія
Інженер					
Інженер-електрик: Електроцех					
Системний адміністратор: Вантажна дільниця; Пожежна безпека Екологія;					

Важливим чинником впливу керівництва на підлеглих у фірмі є компетентність, діловитість, авторитет і влада.

Виробничо-технічний відділ забезпечує безперервну роботу всіх необхідних структур у виробництві. Спеціальне положення включає основні види діяльності, функції, права, завдання та цілі цього підрозділу.

Виробничо-технічний відділ повинен очолювати начальник. Особа, призначена на цю посаду, повинна мати вищу освіту. Також необхідний робочий стаж на даній посаді, мінімальний необхідний стаж повинен бути не менше 5 років.

Начальник проходить попереднє тестування. Функції його роботи полягають в наступному. Начальник повинен нести особисту відповідальність за своєчасне і якісне вирішення завдань, покладених на нього, і з певним почуттям обов'язку керувати роботою всіх структур.

До виробничого технічного відділу відносяться: цех по виробництву продукції, приймально-апаратний цех, лабораторія, тарний склад та склад готової продукції. Схему виробничої структури можна розглянути на Рис. 1.1

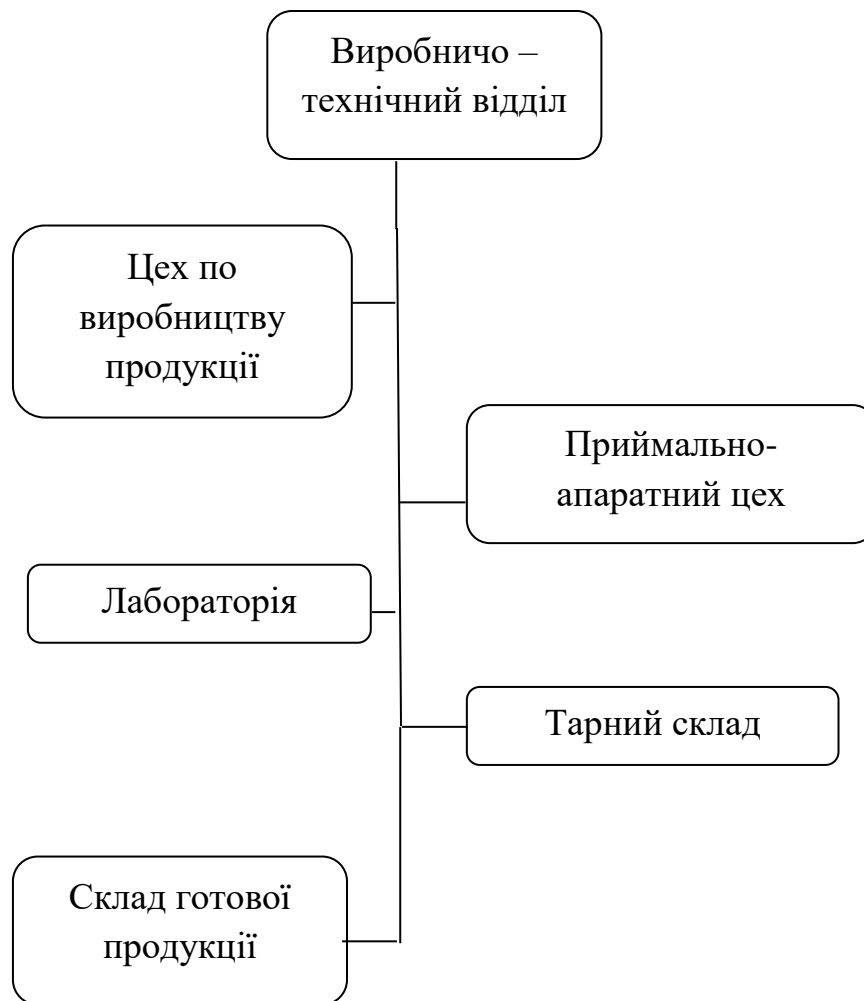

Рис.1.1 Виробнича структура Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Виробнича структура підприємства являє форму організації виробничого процесу. Цехи спеціалізуються на виробництві профільної продукції, яка призначена для задоволення потреб споживачів з зовні. Лабораторія на підприємстві виконує відомчий лабораторний контроль продукції, що випускається, на відповідність нормативній документації по санітарно-показових мікроорганізмах. Склад готової продукції створюється в складі відділу збуту і ліквідується наказом директора підприємства за узгодженням з начальником відділу збуту.

1.2. Структура бухгалтерії підприємства Філія Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Організація обліку

Відділ бухгалтерії – є незалежним структурним підрозділом, який виконує бухгалтерський облік діяльності підприємства, під керівництвом головного бухгалтера. Крім головного бухгалтера на підприємстві працює його заступник та бухгалтери. Бухгалтерський облік ведеться згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року

№994 –XIV, а також згідно з Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. [2]

Головний бухгалтер – дотримується методологічних засад бухгалтерського обліку, які встановлені на підприємстві, складає і подає фінансові звіти, контролює відображення всіх операцій на рахунках бухгалтерського обліку та організовує роботу бухгалтерії.

Також головний бухгалтер організовує документооборот на підприємстві. Документи з моменту складання або одержання від інших підприємств до передачі в архів на зберігання проходить певний шлях, який називається документооборотом. [14]

Головне завдання документообороту – прискорення руху документів, і чим коротше швидше буде організований процес, тим він є більш ефективним, і користувачі матимуть змогу вчасно отримувати дані для прийняття рішень. [4]

Технологія документообороту визначає такі етапи проходження документів: складання первинних документів або реєстрація, що надійшли від іншої організації, обробка та реєстрація документів; передача документів на зберігання до архіву. Ці етапи документопотоку можна побачити у спеціальному документі, який має назву план (графік) документообороту.

Працівники установи складають та надають документи, які відносяться до сфери діяльності кожного, за графіком. Щоб це відбулося кожний виконавець має виписку з цього графіку. У виписці перелічуються документи, що належать до сфери діяльності виконавця, терміни їх подання і підрозділи установи, до яких подаються зазначені документи.

Основними етапами, які проходять на своєму шляху розглянемо на Рис. 1.2

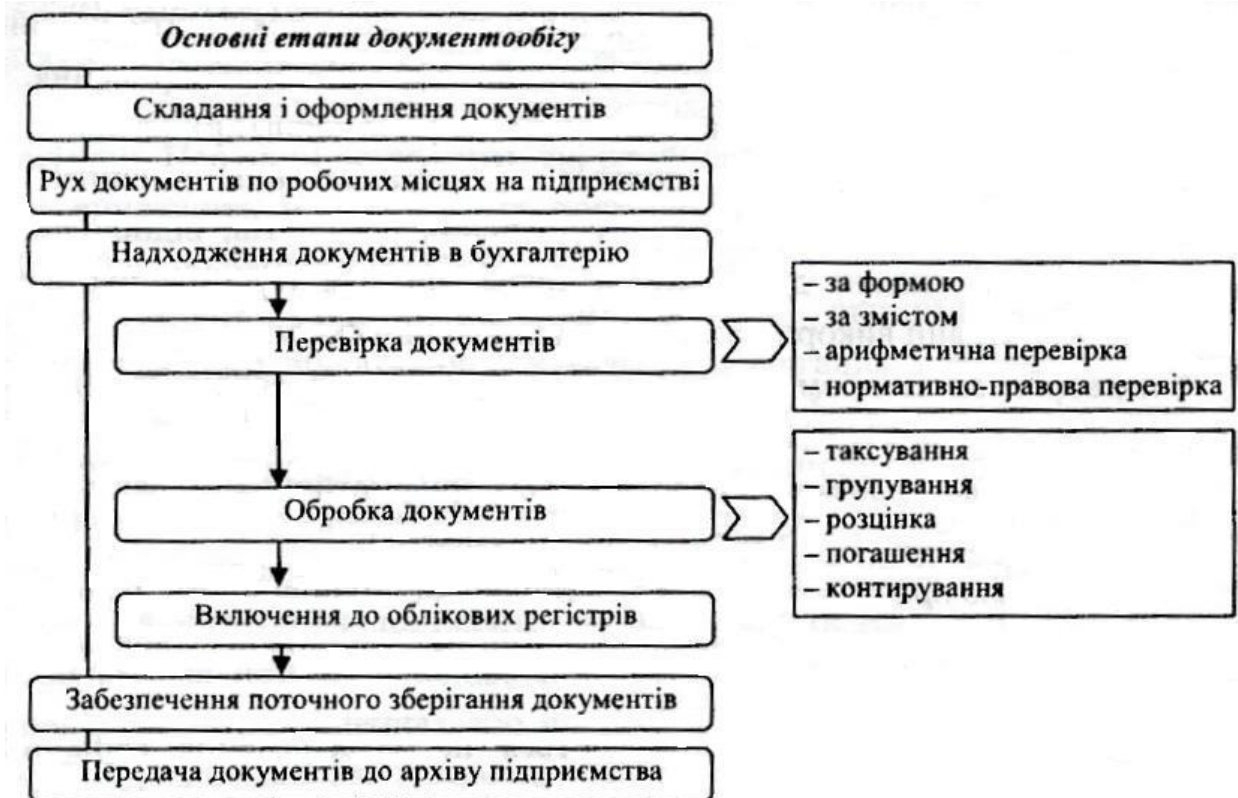

Рис. 1.2. Стадії документообігу

Відповідальний за дотримання графіку та за своєчасність створення документів, за достовірні дані, що містяться у цих документах, несуть особи, що склали та підписали ці документи.

Контролює весь цей процес головний бухгалтер на який покладений контроль за відображенням усіх операцій бухгалтерського обліку та організацією роботи бухгалтерії. Схему бухгалтерії підприємства наведено на Рис.1.3

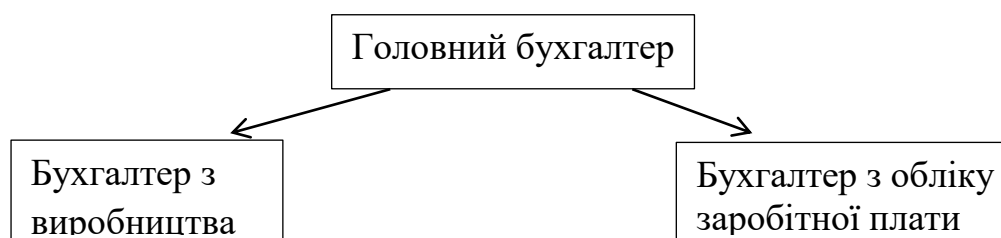

Рисунок 1.3 Структура бухгалтерії філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Бухгалтер по виробництву повинен вести облік взаєморозрахунків з постачальниками, робити аналіз та контроль собівартості продукції, формувати в бухгалтерському обліку звітів з виробництва, вимог на передачу матеріалів у виробництво, актів списання та оприбуткування матеріалів у виробництві, підготовувати та формувати управлінські звіти по виробництву продукції.

Бухгалтер з обліку заробітної плати – нараховує заробітну плату, здійснює прийом та аналіз табелів робочого часу. Веде контролю за правильним оформленням листків про тимчасову непрацездатність, довідок з догляду за хворими та інших документів, що підтверджують право на відсутність працівника на роботі, готує їх до лічильної обробки. Здійснює нарахування та утримання із заробітної плати робітників.

1.3 Облікова і податкова політики Філії Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей».

Облікова політика — це фундамент, на якому базується бухгалтерський облік підприємства. Закон про бухгалтерський облік визначає облікову політику як сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку і складання та подання фінансової звітності. [17]

Фіксують в обліковій політиці тільки ті принципи і методи обліку, щодо яких є невизначеність або, які передбачають декілька варіантів обліку на вибір.

Облікова політика сформована рішенням Ради директорів і діє від 01 січня 2017 року та здійснюється згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та затвердженими Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Облікова політика компанії базується на основних принципах обліку та звітності.

Правила, якими необхідно керуватися при реєстрації господарських операцій і відображенні їх результатів у звітності - це і є принципи бухгалтерського обліку. Ці принципи розглядаються у статті 4 розділу 1 Закону «Про бухгалтерський облік» у пункті 18 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». [6]

Облікова політика визначає особливості ведення обліку бухгалтерських операцій і складання фінансових звітів суб'єкта господарювання. Підприємства зобов'язані створювати наказ про облікову політику, відповідно облікова політика є основою ведення обліку.

Податкова політика - це діяльність держави у сфері встановлення і стягнення податків. Саме через податкову політику держави відбувається становлення і розвиток податкової системи держави. Основними принципами податкової політики є фіскальна і економічна ефективність, соціальна справедливість. [1]

Податкова політика підприємства є ефективним інструментом мінімізації податкових зобов'язань в рамках чинного законодавства.

Організація зацікавлена в зменшенні податкових виплат. Це означає відповідне збільшення фінансових ресурсів для подальшого розвитку бізнесу та підвищення фінансової стійкості. Причому, чим вище податкові ставки, тим сильніше зацікавленість організації у зменшенні податкових відрахувань. Ефективне оподаткування неможливо без існування єдиної податкової політики підприємства, яка ставить метою збільшення доходу і зменшення витрат на оподаткування.

Зацікавленість в зниженні податкового навантаження породжується також недосконалістю податкового законодавства. Високий рівень податкового навантаження, необґрунтована ускладненість оподаткування, його нестійкість - сильна мотивація до вироблення ефективної податкової політики організації. Податкова політика організації, як складова частина її фінансової політики, - це обґрунтований вибір системи сплати податків, що забезпечує досягнення цілей організації.

РОЗДІЛ II. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

2.1 Документальне оформлення в обліку довгострокових зобов'язань

Кредит – це надання підприємствам банками у тимчасове користування коштів, які являють собою акумульовані вільні кошти інших підприємств, організацій. Кредит видається на умовах повернення, терміновості, забезпеченості і сплати відсотків за користуванням ним.

Основними принципами кредитування підприємств, прийнятими у світовій практиці, є:

- забезпеченість (видається кредит при наявності активів),
- платність (встановлюється процент за користування кредитом);
- строковість (видається кредит на обумовлений строк);
- поверненість (після закінчення строку кредит погашається);
- цільовий характер (використання лише за призначенням).

Оскільки надання кредиту пов'язано з ризиком неповернення, банк ретельно вивчає документи клієнта, які включають:

- заяву на видачу кредиту; (Додаток В)
- фінансово – економічну інформацію про клієнта, наприклад, довідку про відсутність заборгованостей перед банком; (Додаток Г)
- суми дебіторської та кредиторської заборгованості, яку можна побачити в актах звірки з постачальниками та покупцями; (Додаток Д)
- розрахунок економічної окупності кредиту;
- спосіб забезпечення позики;
- інші показники для активної оцінки фінансового становища клієнта.

Банківський процент – це плата за надані в борг гроші, ціна грошей, винагорода, яку приносять заощадження тим, хто дає гроші в борг.

Щоб отримати довгостроковий кредит, позичальники повинні враховувати наступні фактори:

- вартість бізнес-проекту;
- термін його реалізації;
- строк відшкодування витрат;

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕСПЕЧЕННЯ ЗАЛУЧЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	РОЗДІЛ II. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	16
Здобувач	Ледіна А. В.		10.05.2020		
Науковий керівник	Ткаченко Н. М.		12.05.2020		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		11.06.2020		

- термін самого кредиту;
- надійність клієнта. Довгострокові позики видаються на строк понад 12 місяців із дати балансу, пов'язані, як правило, з інвестуванням коштів на технічне переозброєння, реконструкцію, модернізацію.

Довгострокові кредити за характером погашення поділяють на такі, що погашаються одноразовим внеском і такі, що погашаються поступово частинами. Розмір і термін повернення коштів обумовлюються кредитним договором (Додаток Е). Разом з договором оформлюється належним чином графік платежів (Додаток Є).

Банківський процент розраховують у момент одержання кредиту по час його повернення або рівними частинами упродовж терміну кредиту.

Рух позикових коштів, відображаються в операціях на основі банківських виписок (Додаток Ж) та прикладених до них платіжних доручень (Додаток З).

Виписки обробляються методом зазначення кореспонденції рахунків обліку.

Вексель – це безумовне письмове зобов'язання сплатити певну суму протягом визначеного періоду чи в установлений термін на користь пред'явника векселя.

Залежно від умов випуску та платності векселі можуть бути декількох типів:

- простий вексель – із визначеною ставкою річного відсотка по векселю;
- переказний вексель – відсоток входить до номінальної вартості векселя.

Простий вексель видається боржником (векседавцем) кредиторіві (векселеотримувачу) і містить нічим не обумовлене зобов'язання сплатити останньому певну суму грошей.

Переказний – це вексель, при складанні якого виступають такі учасники: векседавець, особа, яка видає наказ сплатити; перший набувач – особа на користь якої видається вексель; та платник – особа, якій дається наказ платити за векселем. Видача векселів може здійснюватися тільки для оплати раніше поставленої продукції, виконаної роботи або наданої послуги. Використовувати векселі, а також виступати векседавцями, індосантами, акцептантами та авалістами можуть лише суб'єкти підприємницької діяльності – юридичні особи.

Протягом усього часу існування векселя, а саме з моменту, коли приймається рішення про видачу і до моменту погашення векселя, існує так звана вексельна документація.

Крім самих векселів (Додаток И), існують наступні документи: акт приймання-передачі векселя, акт про протест векселя у неакцепті, акт про протест векселя про несплату, акт про протест про недатування акцепту, платіжна вимога на опротестування векселя, реєстр пред'явлених векселів, виписки банку, ВКО, довідки бухгалтерії.

При реєстрації документів доцільно вести книгу обліку векселів і книгу реєстрації актів приймання – передачі векселів. У книзі обліку векселів реєструють

усі одержані підприємством векселі, а коли випускають власні векселі заводять книгу реєстрації випущених векселів.

Облігація – цінний папір, який засвідчує внесення її власником грошових коштів і підтверджує зобов'язання емітента компенсувати номінальну вартість цінного папера в передбачений строк з виплатою фіксованого відсотка.

Випустити облігації може будь-яке підприємство за рішенням власників у межах 10 % статутного капіталу. Рішення оформлюється у Протоколі зборів (Додаток І). Для цього воно повинне отримати дозвіл комісії з цінних паперів та фондового ринку(Додаток І'), яка здійснює реєстрацію емісії. Після реєстрації емітентові видається свідоцтво (Додаток Й), яке є підставою для друкування сертифікатів цінних паперів.

У сертифікаті (Додаток К) вказується номінальна вартість облігації якої вона досягає за період погашення.

Часто облігації розміщуються за вартістю, що відрізняється від номінальної: з дисконтом або премією.

При розміщенні облігації визначається ставка відсотків за облігацією, що є платою за користування позиковими коштами, а також періоди їх виплат.

Витрати на сплату відсотків повинні визначатися за ринковою ставкою, незважаючи на те, що сума нарахованих відсотків ґрунтується на визначеній ставці відсотків. [10]

Відсотки нараховуються у кожному звітному періоді незалежно від дати їх виплати за принципом нарахування.

Довгострокові зобов'язання за облігаціями визнаються за теперішньою вартістю.

Якщо ринкова ставка відсотка дорівнює визначеній на момент емісії ставці відсотка, облігація може реалізовуватися за номінальною вартістю.

У П(С)БО 14 "Оренда" регламентуються методологічні засади виникнення у фінансовому обліку інформації про оренду необоротних активів і розкриття у фінансових звітах.

Фінансова оренда – це оренда, за якою передаються права власності на актив, разом з ризиком та винагородою. При цьому після закінчення терміну оренди може передаватися право на власність активу. [12]

Будь-яка інша оренда, що не передбачає взагалі передачі ризиків та вигід від володіння майном, вважається операційною.

За П(С)БО 14 "Оренда" оренда є фінансовою якщо існує хоча б одна з наведених ознак:

1.Орендар набуває права власності на орендований актив після закінчення строку оренди.

2.Орендар має можливість та намір придбати об'єкт оренди за ціною, нижчою за його справедливу вартість на дату придбання.

3.Строк оренди становить більшу частину строку корисного використання (експлуатації) об'єкта оренди.

4. Теперішня мінімальна вартість орендних платежів з початку строку оренди дорівнює або перевищує справедливую вартість об'єкта оренди. [8]

Передача майна у фінансову оренду оформлюється договір (Додаток Л) та складається акт приймання-передачі майна (Додаток М).

Методологічні основи формування у бухгалтерському обліку інформації про відстрочені податкові активи та зобов'язання і розкриття інформації у звітності визначені Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток".[11]

Відстрочені податкові зобов'язання – це тимчасова різниця у сумі податку на прибуток, яка виникає внаслідок невідповідності суми прибутку за даними бухгалтерського обліку і прибутку, що підлягає оподаткуванню.

Відстрочені податкові активи – сума податку на прибуток, яка має відшкодуватися у майбутньому у результаті різниці між обліковою і податковою базами.

Суму, яка відноситься до даної статті для податкових цілей називають податковою базою.

Тимчасові різниці являють собою різниці міжподатковими базами статей і їх балансовою вартістю і можуть бути:

–оподаткованими тимчасовими різницями, що впливають на суми, належні до оподаткування в майбутніх періодах;

–тимчасовими різницями, які вираховуються, що впливають на суми, які необхідно вираховувати з податку на прибуток до сплати в майбутніх періодах.

Система обліку довгострокових зобов'язань в Україні регулюється нормативно-правовими актами, які формують правове поле для ведення фінансового та податкового обліку даного об'єкта, і яке представлене наступними нормативними документам (табл. 2.1)

Таблиця 2.1

Нормативно-законодавча база з обліку довгострокових зобов'язань

№	Назва нормативно-правового акту	Номер, коли і ким прийнятий	Характеристика
1	2	3	4
1	Податковий кодекс України	№ 2755-VI від 02 грудня 2010 року (зі змінами та доповненнями)	Визначає особливості обліку податкових зобов'язань, зокрема дає зрозуміти сутність доходів; регламентує їх склад та особливості визначення окремих елементів, визначає платників податку, об'єкт оподаткування, оподаткування операцій особливого виду, дохід який оподатковується і який не оподатковується.

1	2	3	4
2	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	№ 996-XIV від 16 липня 1999 року	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні, в тому числі обліку довгострокових зобов'язань.
3	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»	Затверджений постановою Верховної Ради України № 2258-VIII від 21 грудня 2017 року	Визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні
4	Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг»	№ 851-IV від 22 травня 2003 року (зі змінами та доповненнями)	Встановлює основні організаційно-правові засади електронного документообігу та використання електронних документів.
5	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07 лютого 2013 року	Визначає мету, склад і принципи складання фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.
6	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»	Наказ Міністерства фінансів України № 237 від 08 жовтня 1999 року (зі змінами та доповненнями)	Визначає порядок визнання, оцінки, класифікації та обліку зобов'язань підприємства та розкриття інформації в звітності.
7	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда»	Наказ Міністерства фінансів України № 181 від 28 липня 2000 року	визначає методологічні засади формування у обліку інформації про оренду необоротних активів та її розкриття у фінансовій звітності.
8	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій	Наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30 листопада 1999 року (зі змінами та доповненнями)	Визначає перелік і схем реєстрації та групування фактів фінансово-господарської діяльності (кореспонденція рахунків) у бухгалтерському обліку. [13]
9	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і	Наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30 листопада 1999 року (зі змінами та доповненнями)	Встановлює порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4
	організацій		рух активів, капіталу, зобов'язань та фактів фінансово-господарської діяльності підприємств. [15]
10	Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті	Постанова Правління Національного банку України № 22 від 21 січня 2004 року	Визначає порядок здійснення безготівкових розрахунків за допомогою платіжних доручень, вимог-доручень, векселів, акредитивів, чеків. [16]

Також групування довгострокові зобов'язання за П(С)БО 11 «Зобов'язання» на чотири групи, яке було визначено у п.1.2. , не відповідає тому групуванню, що дане в Плані рахунків, затвердженому на два місяці раніше. В Плані рахунків для відображення довгострокових зобов'язань виділений найменший за кількістю рахунків п'ятий розділ. Він має шість рахунків і тринадцять субрахунків. У таблиці даний розподіл рахунків і субрахунків п'ятого розділу Плану рахунків відповідно до групування довгострокових зобов'язань підприємства, запропонованого П(С)БО 11.[8]

Таким чином, на сьогодні нормативно-правова база з обліку довгострокових зобов'язань є недосконалою, а норми законодавчих актів суперечать один одному та сприяють подвійному трактуванню обліковцями.

2.2 Аналітичний і синтетичний облік довгострокових зобов'язань

Облік розрахунків за довгостроковими зобов'язаннями на підприємстві ведеться на 5 класі плану рахунків «Довгострокові зобов'язання». Цей клас рахунків є балансовим, пасивним, призначений для обліку джерел засобів. Він має наступні рахунки:

- 50 «Довгострокові позики»;
- 51 «Довгострокові векселі видані»;
- 52 «Довгострокові зобов'язання за облігаціями»;
- 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди»;
- 54 «Відстрочені податкові зобов'язання»;
- 55 «Інші довгострокові зобов'язання». (Рис. 2.1)

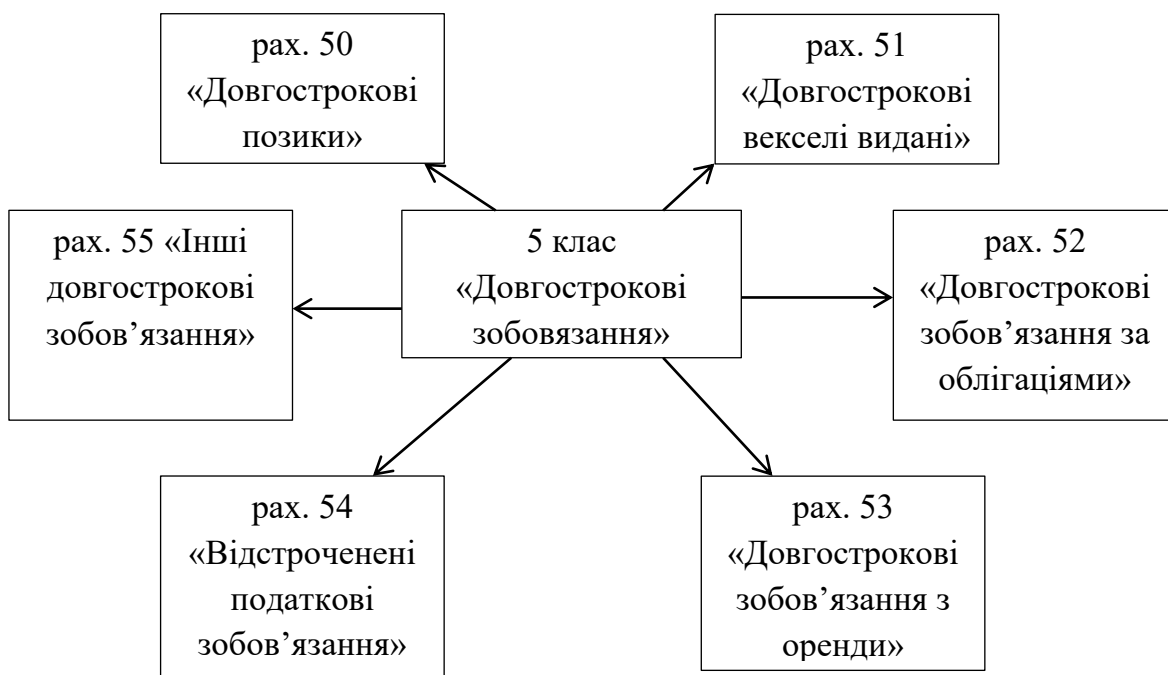

Рисунок 2.1 Рахунки до класу 5 «Довгострокові зобов'язання»

Одержані довгострокові позики, переведення короткострокових відстрочених позик на довгострокові відображаються по кредиту 50 рахунку «Довгострокові позики» (Рис. 2.2), а погашення заборгованості цих позик та переведення до поточної заборгованості – по дебету (Рис. 2.3).

Рахунок 50 "Довгострокові позики" має такі субрахунки:

- 501 "Довгострокові кредити банків у національній валюті";
- 502 "Довгострокові кредити банків в іноземній валюті";
- 503 "Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті";
- 504 "Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті";
- 505 "Інші довгострокові позики в національній валюті";
- 506 "Інші довгострокові позики в іноземній валюті".

Рисунок 2.2 Облік отримання довгострокового кредиту

Рисунок 2.3 Облік погашення довгострокового кредиту

Суми довгострокової заборгованості банкам за наданий кредит відповідно в національній та іноземній валюті відображаються на субрахунках 501, 502.

Відстрочена заборгованість за кредит банкам, коли термін погашення відстрочено, відповідно в національній та іноземній валюті відображаються на субрахунках 503, 504.

А на субрахунках 505, 506 відображаються суми довгострокових заборгованостей щодо зобов'язань із залученням позикових коштів, відповідно в національній та іноземній валюті.

В розрізі кожного кредиту окремо і терміном погашення кредиту за позикодавцями ведеться аналітичний облік. При відображенні в обліку операцій, які пов'язані з довгостроковими позиками, підприємство веде враховуючи наступні правила:

1. сума проценту за використання кредиту списується на субрахунок 792 "Результат фінансових операцій" з субрахунку 951 "Відсотки за кредит";

2. частина довгострокового зобов'язання, яка повина погаситись протягом 12-ти місяців, списується на рахунок 61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями".[26]

Бухгалтерські проведення, що використовує в обліку Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» по рахунку 50 "Довгострокові позики" представлені в таблиці 2.2

Таблиця 2.2

Бухгалтерські проведення з обліку довгострокових позик

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн.	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1.	Отримано від банківської установи	311 «Поточні рахунки в національній	501 «Довгострокові кредити банків	10 000,00	Платіжне доручення

1	2	3	4	5	6
	довгостроковий кредит у національній валюті	валюті»	у національній валюті»		
2	Нараховані відсотки за користування кредитом	951 «Відсотки за кредит»	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»	5 500,00	Розрахунок бухгалтера
3	В кінці звітної періоду списані нараховані відсотки по кредиту	792 «Результати фінансових операцій»	951 «Відсотки за кредит»	5 500,00	Розрахунок бухгалтера
4	Погашення заборгованості перед банком:				
	за нарахованими відсотками	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	5 500,00	Платіжне доручення
	за довгостроковими позиками	501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	10 000,00	Платіжне доручення
5	Переведення частини довгострокової позики в поточну	501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті»	611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»	5 000,00	Розрахунок бухгалтера
6	Погашення поточної частини довгострокової заборгованості	611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	5 000,00	Платіжне доручення

Зобов'язання по розрахунках з постачальниками, підрядниками та іншими кредиторами, яке забезпечене виданими векселями, враховується підприємством на рахунку 51 "Довгострокові векселі видані", де узагальнюється інформація про облік розрахунків з підрядниками, постачальниками та іншими кредиторами за операції, заборгованість яких забезпечена виданими векселями, та які не є поточним зобов'язанням.

Видача векселя за одержані товари, послуги відображається по кредиту цього рахунку (Рис. 2.4), а по дебету – погашення заборгованості, забезпеченої виданим векселем (Рис. 2.5)

Рахунок 51 "Довгострокові векселі видані" має такі субрахунки:

511 «Довгострокові векселі, видані в національній валюті»;

512 «Довгострокові векселі, видані в іноземній валюті».

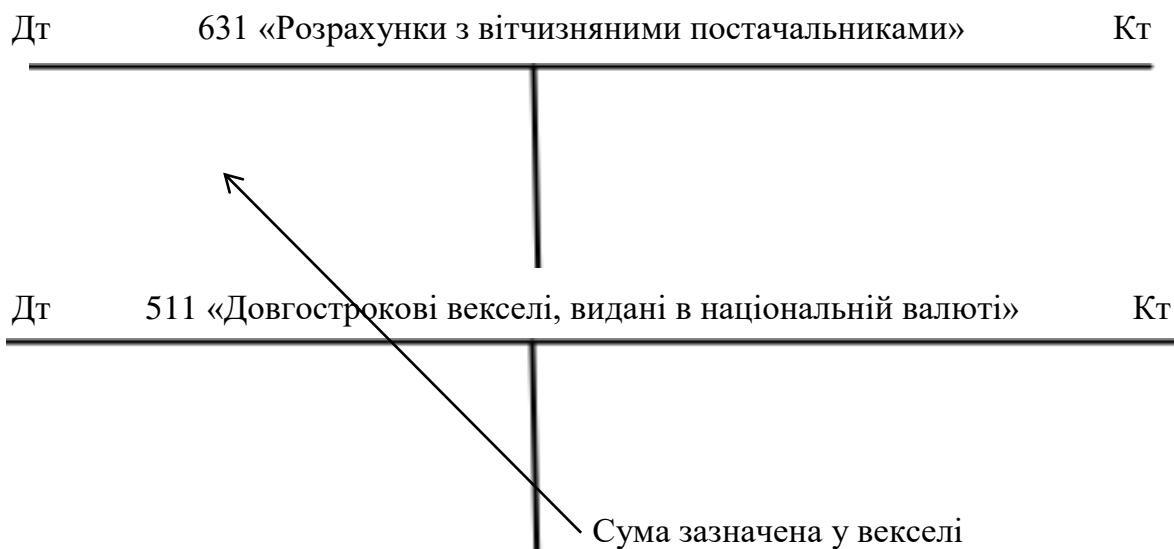

Рисунок 2.4 Облік видачі довгострокового векселя

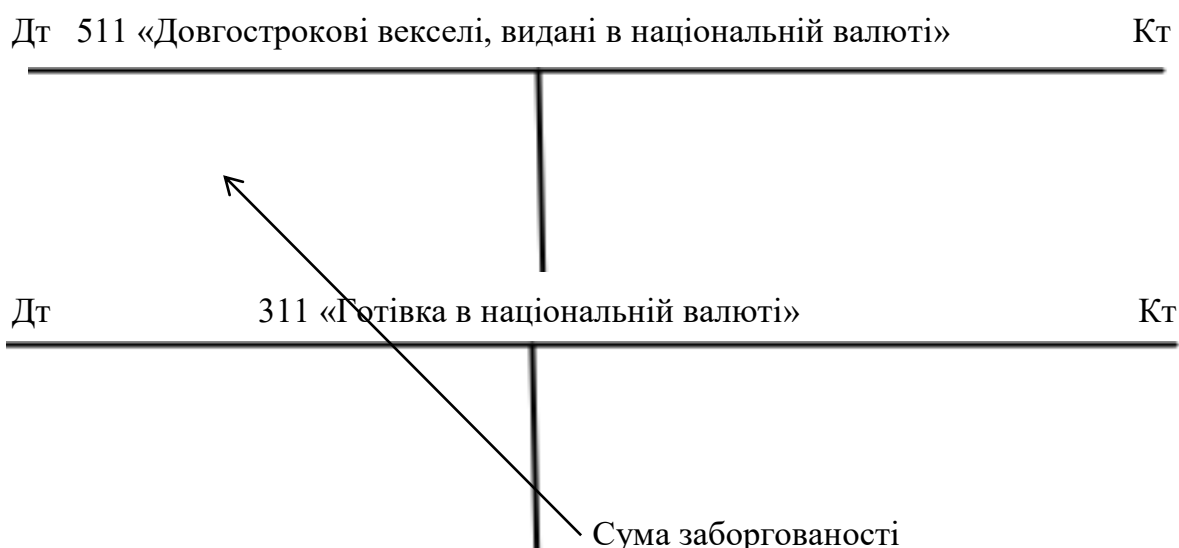

Рисунок 2.5 Облік погашення заборгованості векселем

На субрахунках 511, 512 відображаються суми довгострокових векселів відповідно в національній та іноземних валютах.

Аналітичний облік ведеться за кожним одержаним векселем.

Витрати, пов'язані з протестом за векселем, відносяться на фінансові результати.

Обліковим регістром синтетичного обліку по рахунку 51 "Довгострокові векселі видані" є Журнал 3. У Відомості 3.4 ведеться аналітичний облік довгострокових векселів виданих. [18]

У Балансі (звіті про фінансовий стан) (ф. № 1) сальдо за довгостроковими відсотковими векселями відображається у II розділі пасиву Балансу (ф. № 1) по статті 1515 "Інші довгострокові зобов'язання".

Бухгалтерські проведення, що використовує в обліку по рахунку 51 "Довгострокові векселі видані " представлені в таблиці 2.3

Таблиця 2.3

Бухгалтерські проведення з обліку довгострокових векселів виданих

№	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн..	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1.	Видано довгостроковий вексель у погашення заборгованості перед постачальниками	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	511 «Довгострокові векселі, видані в національній валюті»	10 000,00	Вексель та акт приймання-передачі векселя
2.	Відображено заборгованість по векселю за теперішньою вартістю	952 «Інші фінансові витрати»	511 «Довгострокові векселі, видані в національній валюті»	15 00,00	Розрахунок бухгалтера
3.	Проведено погашення виданого векселя після закінчення терміну	511 «Довгострокові векселі, видані в національній валюті»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	15 000,00	Платіжне доручення
4.	Переведено заборгованість по довгострокових векселях, виданих до складу поточних зобов'язань (коли до погашення залишилось менше 12 місяців)	511 «Довгострокові векселі, видані в національній валюті»	611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті»	2 000,00	Розрахунок бухгалтера
5.	Відображено позитивну курсову різницю по векселях, виданих в іноземній валюті	511 «Довгострокові векселі, видані в національній валюті»	714 «Дохід від операційної курсової різниці»	284,56	Розрахунок бухгалтера
6.	Нараховано відсотки по векселю за місяць	952 «Інші фінансові витрати»	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»	1 200,00	Розрахунок бухгалтера
7.	Нараховано ПДВ, що належить до суми нарахованих відсотків за місяць	641 «Розрахунки за податками»	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»	240,00	Розрахунок бухгалтера

Для ведення обліку розрахунків з іншими особами за випущеними та сплаченими власними облігаціями строком погашення більше 12 місяців з дати балансу призначений рахунок 52 "Довгострокові зобов'язання за облігаціями".

Облігації продаються:

- якщо оголошена ставка нижче ринкової, з премією;
- у випадку рівності оголошеної та ринкової ставок облігації за номіналом;
- і якщо оголошена ставка більша за ринкову, то з дисконтом.

Сума, на яку ринкова ціна облігації більша її номінальної вартості, є премією по випущених облігаціях. Премія, отримана при реалізації облігацій, підлягає амортизації. [29]

Амортизація премії - рівномірне розподілення суми премії по періодах платежів.

Дисконт на облігації - метод приведення номінальної вартості облігації до ринкової.

Рахунок 52 "Довгострокові зобов'язання за облігаціями" призначений для обліку джерел майна і має такі субрахунки:

521 "Зобов'язання за облігаціями";

522 "Премія за випущеними облігаціями";

523 "Дисконт за випущеними облігаціями".

По кредиту субрахунку 521 ведеться облік боргових зобов'язань за номінальною вартістю облігацій (Рис. 2.6).

Рисунок 2.6 Облік випуску облігацій

По дебету субрахунку 521 проводиться погашення заборгованості за розрахунками з власниками облігацій (Рис. 2.7)

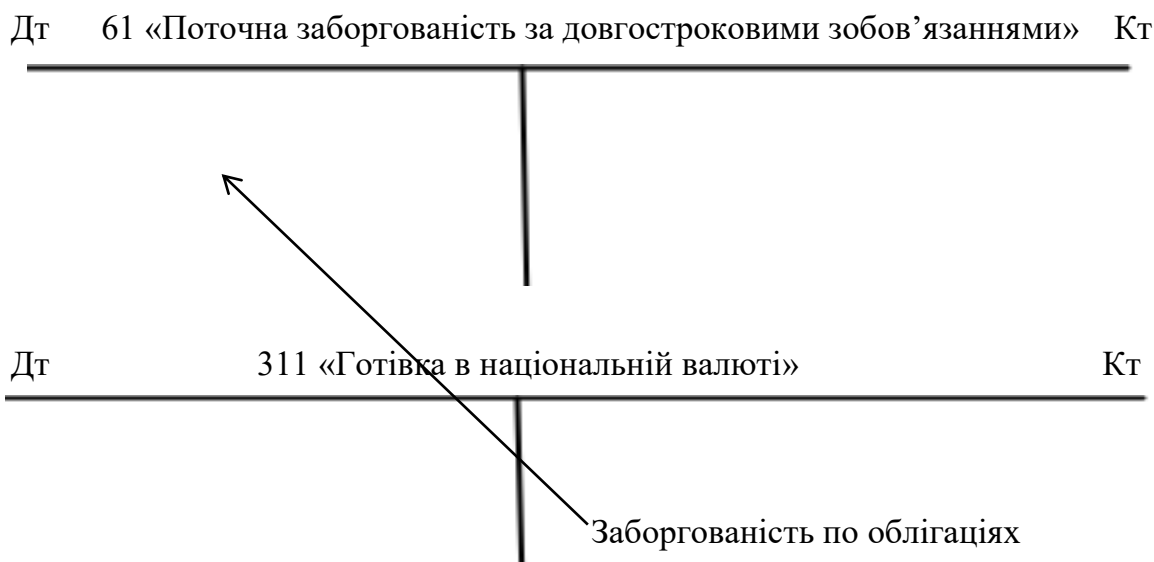

Рисунок 2.7 Облік погашення заборгованості за облігаціями

По кредиту субрахунку 522 ведуть облік нарахування сум премій за випущеними облігаціями (Рис. 2.8), а по дебету цього рахунку - погашення заборгованості з нарахованих премій за облігаціями.(Рис. 2.9)

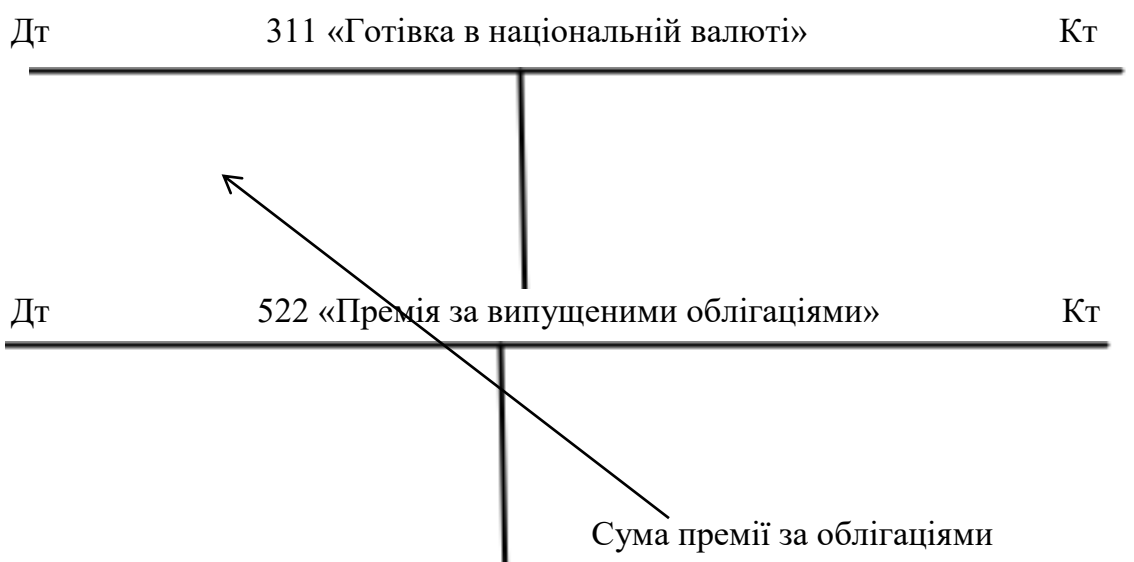

Рисунок 2.8 Облік нарахування премій за облігаціями

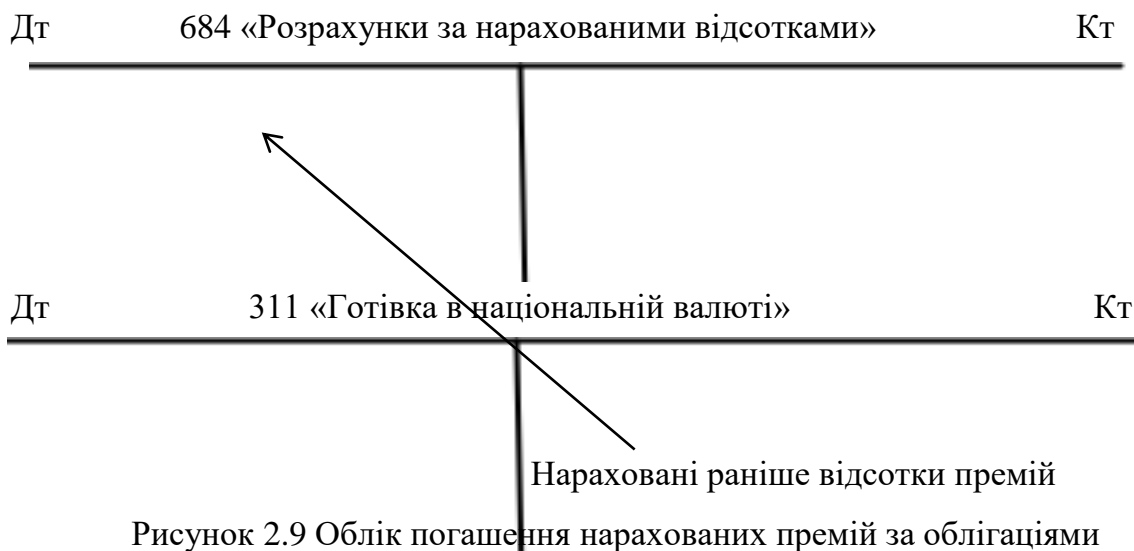

Рисунок 2.9 Облік погашення нарахованих премій за облігаціями

По дебету субрахунку 523 ведеться облік сум дисконту за випущеними облігаціями (Рис. 2.10), по кредиту – списуються нараховані суми (Рис. 2.11)

Рисунок 2.10 Облік сум дисконту за випущеними облігаціями

Рисунок 2.11 Облік списання нарахованих сум по дисконту

Аналітичний облік за облігаціями проводиться за їх видами та термінами погашення.

Типові проводки по рахунку 52 "Довгострокові зобов'язання за облігаціями" представлені в таблиці 2.4

Таблиця 2.4

Бухгалтерські проведення з обліку довгострокових зобов'язань за облігаціям

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн..	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1.	Випущено облігації з премією на строк більше одного	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	521 «Зобов'язання за облігаціями» 522 «Премія за	10 000,00 2 000,00	Платіжне доручення, облігація

Продовження таблиці 2.4

1	2	3	4	5	6
	року: - номінальна вартість - премія за облігаціями		випущеними облігаціями»		
2.	Нараховано відсотки з премією: - сума відсотків - сума амортизації премії	952 «Інші фінансові витрати»	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками» 522 «Премія за випущеними облігаціями»	1 500,00 300,00	Розрахунок бухгалтера
3.	Випущено облігації з дисконтом на строк більше від одного року: - отримано кошти - дисконт за облігаціями	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	521 «Зобов'язання за облігаціями» 523 «Дисконт за випущеними облігаціями»	15 000,00 5 000,00	Платіжне доручення, облігація
4.	Нараховано відсотки за облігаціями, випущеними з дисконтом: - сума відсотків - сума амортизації дисконту	952 «Інші фінансові витрати»	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками» 523 «Дисконт за випущеними облігаціями»	2 250,00 750,00	Розрахунок бухгалтера
5.	Сплачено відсотки за облігаціями	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	3 750,00	Платіжне доручення
6.	Переведена сума облігаційної позики до складу поточної заборгованості	521 «Зобов'язання за облігаціями»	611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті»	25 000,00	Довідка бухгалтера
7.	Погашено заборгованість по облігаціях	611 «Поточна заборгованість за довгостро- ковими зобов'язаннями в національній валюті»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	25 000,00	Платіжне доручення

На рахунку 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди» узагальнюються інформація про стан розрахунків з орендодавцями за необоротні активи, передані на умовах довгострокової оренди та за оборотні матеріальні активи, кошти та цінні папери, отримані за договором оренди цілісного майнового комплексу.

Рахунок 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди» має такі субрахунки:

531 «Зобов'язання з фінансової оренди»

532 «Зобов'язання з оренди цілісних майнових комплексів»

Нарахування заборгованості перед орендодавцем за одержані об'єкти довгострокової оренди відбувається за кредитом рахунку 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди» (Рис. 2.12)

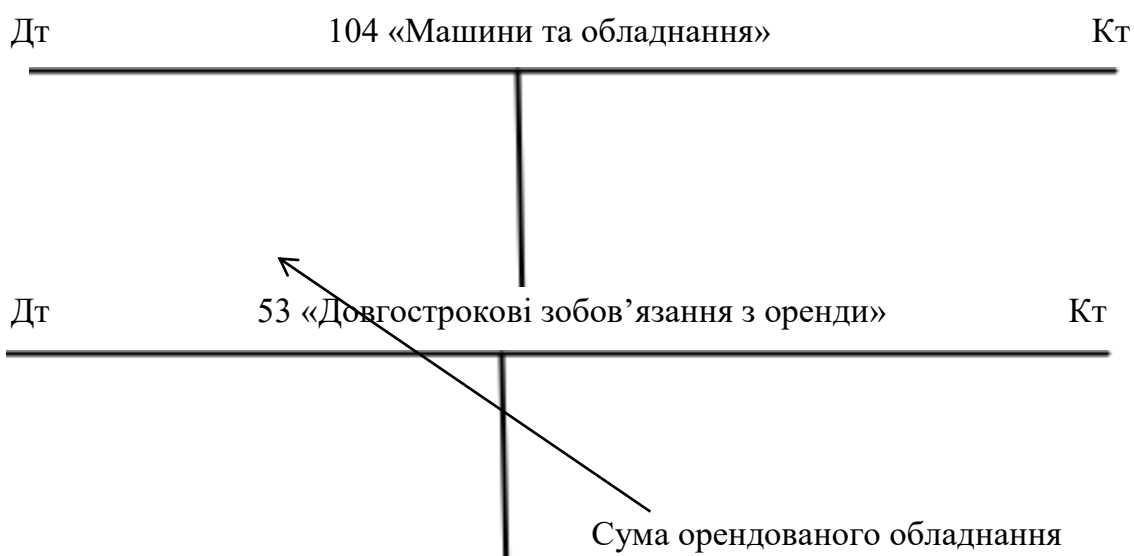

Рисунок 2.12 Облік отримання засобу в довгострокову оренду

А саме за дебетом — її погашення, переведення до короткострокових зобов'язань, списання (Рис. 2.13)

Рисунок 2.13 Облік переведення зобов'язань з оренди в поточну заборгованість

Протягом терміну використання активу орендарем нараховується амортизація за методом, передбаченим обліковою політикою для відповідної групи основних засобів. [30;31]

Аналітичний облік зобов'язань з оренди ведеться за кожним орендодавцем та об'єктом орендованих необоротних активів.

Синтетичний облік довгострокових зобов'язань з оренди ведеться у Журналі 3.

Бухгалтерські проведення по рахунку 53 "Довгострокові зобов'язання оренди" представлені в таблиці 2.5

Таблиця 2.5

Бухгалтерські проведення з обліку довгострокових зобов'язань з оренди

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн..	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1.	Отримано устаткування у фінансову оренду	104 «Машини та обладнання»	531 «Зобов'язання з фінансової оренди»	65 000,00	Акт приймання-передачі
2.	Нараховано відсотки з фінансової оренди устаткування	95 «Фінансові витрати»	531 «Зобов'язання з фінансової оренди»	29 250,00	Розрахунок бухгалтера
3.	Погашено заборгованість з фінансової оренди	531 «Зобов'язання з фінансової оренди»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	47 125,00	Платіжне доручення
4.	Відображено поточну частину зобов'язання з фінансової оренди	531 «Зобов'язання з фінансової оренди»	611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті»	47 125,00	Довідка бухгалтера

На рахунку 54 «Відстрочені податкові зобов'язання» відображаються суми податків на прибуток, які будуть сплачені в майбутньому у результаті виникнення тимчасової різниці між балансовою вартістю активів або зобов'язань та оцінкою цих активів або зобов'язань, яка використовується для оподаткування.

Суми податку на прибуток, які мають бути сплачені згідно до оподатковуваних тимчасових різниць показується за кредитом 54 рахунку «Відстрочені податкові зобов'язання», за дебетом відображається зменшення сум відстрочених податкових зобов'язань за рахунок нарахування поточних податкових зобов'язань. Цей рахунок не має субрахунків. [32]

Згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» здійснюється визначення сум відстрочених податкових зобов'язань.

Аналітичний облік відстрочених податкових зобов'язань ведеться за видами активів або зобов'язань, між оцінками яких для відображення в балансі та цілей оподаткування виникла різниця.

Відстрочене податкове зобов'язання розраховується як встановлена податкова ставка від суми тимчасових різниць, на яку оподатковуваний прибуток менше, ніж обліковий прибуток. [37]

Проведення по рахунку 54 "Відстрочені податкові зобов'язання" представлені в таблиці 2.6

Таблиця 2.6

Бухгалтерські проведення з обліку відстрочених податкових зобов'язань

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн..	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1.	Нараховано податок на прибуток за червень (на суму податку за бух. обліком)	791 «Результат операційної діяльності»	98 «Податок на прибуток»	3 000,00	Розрахунок бухгалтера
2.	Нараховано податок на прибуток за червень (на суму податку за даними декларації)	98 «Податок на прибуток»	641 «Розрахунки за податками»	2 580,00	Розрахунок бухгалтера
3.	Відображено тимчасову різницю за червень	98 «Податок на прибуток»	54 «Відстрочені податкові зобов'язання»	420,00	Довідка бухгалтера
4.	Нараховано податок на прибуток за липень (на суму податку за бух. обліком)	791 «Результат операційної діяльності»	98 «Податок на прибуток»	3 390,00	Розрахунок бухгалтера
5.	Нараховано податок на прибуток за липень (на суму податку за даними декларації)	98 «Податок на прибуток»	641 «Розрахунки за податками»	3 570,00	Розрахунок бухгалтера
6.	Відображено тимчасову різницю за липень	54 «Відстрочені податкові зобов'язання»	641 «Розрахунки за податками»	180,00	Довідка бухгалтера

Рахунок 55 «Інші довгострокові зобов'язання» узагальнює інформацію про розрахунки з іншими кредиторами та за іншими операціями, коли заборгованість не є поточним зобов'язанням та облік яких не може відобразитись на інших рахунках класу 5 «Довгострокові зобов'язання». Зокрема, на цьому рахунку

відображається відстрочена відповідно до законодавства заборгованість з податків, зборів (обов'язкових платежів), фінансова допомога на зворотній основі. [39]

За дебетом рахунку 55 «Інші довгострокові зобов'язання» відображається погашення, переведення до короткострокових та списання довгострокових зобов'язань, а по кредиту цього рахунку – їх збільшення.

Аналітичний облік ведеться по кожному кредитору та за кожними видами коштів, які залучені.

Бухгалтерські проведення по рахунку 55 "Інші довгострокові зобов'язання" представлені в таблиці 2.7

Таблиця 2.7

Бухгалтерські проведення з обліку інших довгострокових зобов'язань

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн..	Документ
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1.	Переведено суму несплачених податків в довгострокові зобов'язання	641 «Розрахунки за податками»	55 «Інші довгострокові зобов'язання зобов'язання»	45 000,00	Довідка бухгалтера
2.	Сплачено першу частку розстроченого боргу	55 «Інші довгострокові зобов'язання»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	3 000,00	Платіжне доручення
3.	Проведено перекласифікацію інших довгострокових зобов'язань у поточні	55 «Інші довгострокові зобов'язання»	611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті»	12 000,00	Довідка бухгалтера
4.	Сплачено наступну частку розстроченого боргу	611 «Поточна заборгованість за довгостроковим и зобов'язаннями в національній валюті»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	9 000,00	Платіжне доручення
5.	Списано залишок несплачених податків	55 «Інші довгострокові зобов'язання»	746 «Інші доходи»	33 000,00	Довідка бухгалтера
6.	Повернено залишок несплачених податків до розряду інших довгострокових зобов'язань	611 «Поточна заборгованість за довгостроковим и зобов'язаннями в нац. валюті»	55 «Інші довгострокові зобов'язання»	3 000,00	Довідка бухгалтера

2.3 Розкриття інформації у фінансовій звітності щодо обліку довгострокових зобов'язань за національними та міжнародними стандартами

За національними стандартами бухгалтерського обліку, фінансова звітність — звітність, яка містить в собі інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Консолідована фінансова звітність — звітність, що показує фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці. Саме консолідовану звітність і складає аналізуюче підприємство.

Саме за міжнародними стандартами термін «фінансова звітність» визначають, як таку фінансову звітність, яка має на меті задовольнити потреби користувачів, які не можуть вимагати від суб'єкта господарювання скласти звітність згідно з їхніми інформаційними потребами.

А консолідована фінансова звітність - фінансова звітність групи, подана як фінансова звітність одного економічного суб'єкта господарювання.

Метою складання фінансових звітів є надання користувачам для прийняття рішень повної, неупередженої, правдивої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства. [19]

У Балансі (Звіті про фінансовий стан) підприємства розкривається інформація про активи, зобов'язання та власний капітал на певну дату.

Інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період відображається у Звіті про фінансові результати. [15]

Інформація про рух грошових коштів протягом звітного періоду в результаті усіх видів діяльності наводяться у Звіті про рух грошових коштів. Коли ж підприємство складає консолідовану звітність, то воно обирає за яким методом скласти цей звіт, за прями чи непрями.

Саме інформацію про зміни у складі власного капіталу протягом звітного періоду відображають у Звіті про власний капітал.

Фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності складають підприємства, які відповідно до законодавства зобов'язані їх застосовувати, а також ті, які прийняли таке рішення самостійно.

У фінансових звітах розкривають інформація, яка має бути висвітлена за вимогами національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартах фінансової звітності та/або інші нормативно-правові акти Міністерства фінансів України з питань бухгалтерського обліку.

Згортання статей активів і зобов'язань, доходів і витрат є неприпустимим, крім випадків, передбачених відповідними НП(С)БО або МСФЗ.

Інформація про підприємство у фінансовій звітності, включає:

- 1) Назву, організаційно-правову форму та місцезнаходження підприємства.
- 2) Короткий опис основної діяльності підприємства.

3) Назву підприємства, що контролює інші підприємства, а також назву фактичної контролюючої сторони, якщо вона має іншу назву.

4) Середню кількість працівників підприємства протягом звітного періоду.

5) Дату затвердження фінансової звітності.

6) Повідомлення про складання фінансової звітності за НП(С)БО або МСФЗ .

Кожний звіт має дату, станом на яку наведені його показники, або ж період, який він охоплює. Коли період, за який складено фін. звіт, відрізняється від звітного періоду, то такі причини і наслідки мають бути розкриті у примітках до фінансової звітності.

Підприємство висвітлює облікову політику, яку обрало шляхом опису:

1) Принципів оцінки статей звітності.

2) Методи обліку з приводу окремих статей у звіті.

У примітках до фінансової звітності розкривається дані про призначення та умови використання елементів власного капіталу, також наводиться така інформація:

1) Розподіл часток зареєстрованого капіталу між власниками.

2) Права, привілеї або обмеження щодо цих часток.

3) Зміни у складі часток власників у зареєстрованому капіталі.

Обов'язок чи відповідальність діяти певним чином і є зобов'язанням. Якщо актив отримано, або філія укладає невідмовний договір придбати актив, виникає зобов'язання.

Річна звітність класифікує усі сторони господарської діяльності та фінансові результати роботи підприємства за рік. Підприємства подають квартальну та річну звітність. Кабінетом Міністрів України встановлюються строки подання фін. звітності. До стандартних форм квартальної та річної фінансової звітності належать: "Баланс підприємства" (форма 1); "Звіт про фінансові результати" (форма 2); "Звіт про рух грошових коштів" (форма 3); "Звіт про власний капітал" (форма 4); "Примітки до фінансової звітності" (форма 5). Фінансова звітність розрахована насамперед на таких користувачів інформації, як інвестори, кредитори та інших, які не можуть вимагати звітів з урахуванням їх конкретних потреб.

Інформації про зобов'язання у примітках до фінансової звітності є такою:

- Суми та терміни, коли погашено зобов'язання, яке не стосується поточних зобов'язань;

- Перелік і суми зобов'язань, що включені до статей балансу "Інші довгострокові зобов'язання", "Інші поточні зобов'язання"

Підприємство щодо кожного виду забезпечень наводить таку інформацію:

- Цільове призначення, причини невизначеності та строк погашення.

- Залишок на початок і кінець звітного періоду забезпечень.

- Збільшення забезпечень протягом звітного періоду в результаті створення забезпечень або додаткових відрахувань.

- Сума забезпечення, що використана протягом звітнього періоду.
- Невикористана сума забезпечення, що сторнована у звітному періоді.
- Сума, яка очікується для відшкодування витрат з іншої сторони, яка враховується при оцінці забезпечень.

За кожним видом непередбачених зобов'язань наводиться така інформація:

- Скорочений опис зобов'язань і їх сум.
- Невизначені суми або терміни погашення.
- Сума очікуваного погашення зобов'язання іншою стороною.

“Довгострокові зобов'язання” пасиву балансу об'єднює статті:

1) “Довгострокові кредити банків” - відображається сума заборгованості банкам за одержані довгострокові кредити (які не є поточними зобов'язаннями);

2) “Інші довгострокові фінансові зобов'язання” - відображається сума довгострокової заборгованості підприємства, щодо зобов'язань по залученню позикових коштів окрім кредитів взятих у банківській установі, на які нараховані проценти;

3) “Відстрочені податкові зобов'язання” - відображають суму податків на прибуток, що підлягають сплаті у майбутні періоди внаслідок тимчасової різниці між обліковим і податковим базисом оцінки;

4) “Інші довгострокові зобов'язання” - показують суму довгострокових зобов'язань, які не можуть бути включені до зазначених статей даного розділу.

До інформації про зобов'язання підприємства, які представлені у Примітках до фінансової звітності відносяться всі важливі характеристики відносно формування, наявності і погашення та витрат, які з ним пов'язані.

Так, забезпечення можуть класифікуватись як поточні чи довгострокові зобов'язання. Через це у Примітках до фінансової звітності потрібно розкривати додатково інформацію про строк їх імовірного погашення.

Крім того, у Примітках до фінансової звітності наводять інформацію про:

1. Перелік і суттєві суми зобов'язань, що входять до статті балансу “Інші довгострокові зобов'язання”.

2. Суми та строки погашення довгострокових зобов'язань, які були перекласифіковані в поточні з обґрунтуванням причин такого виключення.

3. За кожним видом непередбачених зобов'язань наводиться така інформація

4. Щодо кожного виду забезпечень.

В пасиві Балансу в загальному відображають фінансовий стан зобов'язань, а в II розділі пасиву саме інформацію про довгострокові зобов'язання.

Довгострокові зобов'язання подаються у II розділі Пасиву Балансу. Зміст статей довгострокових зобов'язань наведено у таблиці 2.8

Зміст статей довгострокових зобов'язань

Стаття	Зміст
1	2
Довгострокові кредити банків	Суми заборгованостей підприємства банківським організаціям за отримані позики, які не входять до поточних зобов'язань
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	Суми довгострокових заборгованостей щодо зобов'язань із залучених позикових коштів (крім банківських кредитів), на які нараховуються відсотки
Відстрочені податкові зобов'язання	Суми податків на прибуток, які мають бути сплачені в майбутньому внаслідок тимчасової різниці між обліковою та податковою базою оцінки
Інші довгострокові зобов'язання	Сума довгострокових зобов'язань, які не можуть бути включені до наведених статей

Так як аналізуюча фірма є лише філією великого підприємства, то вона складає консолідовану звітність і подає головній фірмі. До цієї звітності входить Баланс (Звіт про фінансовий стан) та Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).

Дані рахунків класів 5 «Довгострокові зобов'язання» відображаються в Балансі (форма № 1) на даному підприємстві. Розкриття інформації про зобов'язання в звітності на Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» розглянуто у таблиці 2.9

Таблиця 2.9

**Розкриття інформації про зобов'язання в звітності на Філії ТДВ
«Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей»**

Номер та назва рахунку	Назва та номер рядку в Балансі (ф.№1)
1	2
50 «Довгострокові позики»	« Довгострокові кредити банків» р. 1510
51 «Довгострокові векселі видані»	«Інші довгострокові зобов'язання» р. 1515
52 «Довгострокові зобов'язання з облігаціями»	«Інші довгострокові зобов'язання» р. 1515
53 «Довгострокові зобов'язання з оренди»	«Інші довгострокові зобов'язання» р. 1515
54 «Відстрочені податкові зобов'язання»	«Відстрочені податкові зобов'язання» р. 1500
55 «Інші довгострокові зобов'язання»	«Інші довгострокові зобов'язання» р. 1515

2.4 Інформаційні технології обліку довгострокових зобов'язань

Роботу в програмному забезпеченні 1С:Бухгалтерія розпочинаємо з заповнення первинних відомостей про організацію. Ми заповнюємо дані в довідник «Организация», «Подразделение организации», а також «Ответственные лица организации». Цю інформацію можна заповнити через панель функцій. Для цього натискаємо «Показать панель функций» - «Предприятие» - «Организация». В цей довідник вводяться дані нашої фірми. Натискаємо «Добавить». Далі в діалоговому вікні вводимо дані, відповідно. (Рис. 2. 14)

Organization: Филия Товариство з додатковою відповідальністю "Яготинський маслозавод "Яготинське для дітей" Код: 00000002

Юр. / физ. лицо: Юр. лицо Префикс:

Полное наименование: Филия Товариство з додатковою відповідальністю "Яготинський маслозавод "Яготинське для дітей"

Головная организация:

Опн. банковский счет: Поточный в ПАТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ", м. Киев

Банковский счет для: Поточный в ПАТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ", м. Киев

Коды организации: Номера регистрации Контактная информация Прочее

На дату: 28.03.2019

ИНН: 388246221546 Код ЕДРПОУ: 38824620

ОПФГ: 546435 Номер свидетельства: 2001456987456

Территория: м. Киев Код ОПФГ: 565

Форма собственности: Приватна Код КОАТУУ: 8000000000

Орган гос. управления: Відомства Код КФВ: 693856

Отрасль: Код по СПОДУ: 698

Вид экономической деят.: Код по ЭКГНГ: 458

Класс проф. риска: Код по КВЕД: 0254

Рисунок 2.14 Створення організації

Після цього вносимо параметри облікової політики на поточний рік: «Облікова політика підприємства» та заповнюємо усі необхідні нам розділи (Рис. 2. 15)

Organization: Филия ТДВ "Яготинський маслозавод "Яготинське для дітей" ...

Применяется с: 01.12.2018 по 31.12.2019

Налогообложение Бухгалтерский учет Производство Оформление налоговых докуме...

Схема налогообложения: Податок на прибуток і ПД ...

Определяет, является ли организация плательщиком налога на прибыль, НДС и единого налога.

Информация о плательщике для печати: Информация о статусе плате

Можно указать информацию об организации, как о плательщике налогов, для вывода в печатных формах документов. Информация выводится в расходных накладных и актах оказания услуг.

Определение объекта налогообложения

Определять объект налогообложения без корректировок финансового результата

[Установить ставки налога на прибыль](#)

Способ оценки стоимости МПЗ: По средней

Оценка стоимости материально-производственных запасов при выбытии. Способ оценки материалов, принятых в переработку (счет 022), всегда "по средней".

Способ оценки товаров в рознице: По стоимости приобретения

Для ведения учета торговой наценки (счет 285 "Торговая наценка") выбирается способ оценки товаров в рознице "по стоимости продажи".

Доходы и расходы: Класс 9 (затраты деятельности)

Используемые классы счетов расходов.

Включать сумму дооценок ОС пропорционально начислению амортизации в состав нераспределенной прибыли с уменьшением дополнительного капитала (в соответствии с п. 21 П(С)БУ 7 и п. 41 МСФО 16)

< Назад Далее > ОК | Записать | Закрыть

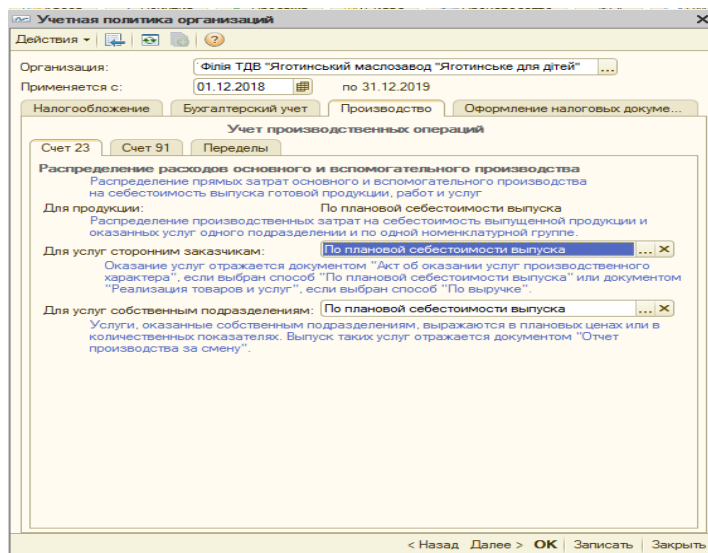

Рисунок 2.15 Облікова політика

При автоматизованому бухгалтерському обліку програмою 1С:Підприємство вся інформація зберігається у довіднику «Справочник».

При заповненні бланка будь-якого документа часто потрібно вказувати інформацію, вибираючи значення із раніше заданого списку. Такий список і являє собою довідник. Довідник використовується в тих випадках, коли потрібно використовувати неодноразове введення інформації.

Система 1С:Підприємство дозволяє вести практично необмежену кількість довідників. Кожен довідник являє собою список однорідних об'єктів: співробітників, організацій, товарів. Кожен такий об'єкт будемо називати елементом довідника. В якості обов'язкових реквізитів кожен довідник має код і найменування. 1С:Підприємство представляє широкі можливості по роботі з кодами елементів довідника: автоматичне присвоювання кодів, автоматичний контроль унікальності коду.

Для внесення інформації по кредитах створено Справочник «Договори». В даному довіднику зберігається інформація про рахунки на оплату, виставлених контрагентом, рахунках на оплату, отриманих від контрагента і договорах довгострокової дії з контрагентом. Справочник «Договори» є підлеглим справочнику «Контрагенти». Це означає, що кожне значення цього довідника відноситься до конкретного елемента справочника «Контрагенти».

Оскільки Справочник «Договори» є підлеглим довідником, то і заповнюватись він повинен лише через довідник, якому підпорядкований. Для заповнення Справочника «Договори» слід спочатку відкрити справочник «Контрагенти», вибрати потрібний елемент, а потім натиснути на кнопку Договори, котра знаходиться в нижній частині справочника «Контрагенти». В результаті відкриється Справочник «Договори», в котрому будуть вказані підстави для розрахунку з даним контрагентом. Відкрити Справочник «Договори» можливо також, якщо в справочнике «Контрагенти» установить курсор на потрібному контрагенті і натиснути кнопку «Открыть подчинённый справочник». Потім в діалоговому вікні «Выбор справочника» обрати справочник «Договори».

Щоб ввести новий договір потрібно натиснути кнопку на панелі інструментів в верхній частині довідника. Відкриється діалог Договори: Новый - Реквізит - Вид договору зазначається для того, щоб в спеціалізованих звітах можна було згрупувати інформацію про розрахунки з контрагентами по видах. При натисканні на кнопку «Выбор» відкриється відповідний довідник «Виды договоров» для вибору.

Реквізити «Дата возникновения обязательства» і «Дата погашения обязательства» не впливає на аналітичний облік, а використовується для розподілу заборгованості на довгострокову, короткострокову і просрочену заборгованість при складанні звітностей.

Якщо переключатель в групі «Цены» в договорі вказує в гривнях, то і оплата договору можлива лише в гривнях, а якщо в валюті, то з'являється можливість обрати валюту договору і спосіб оплати договору. Договір може бути оплачений в гривнях або в валюті договору.

Реквізити групи елементів управління «Штрафные санкции «призначений для ведення податкового обліку і використовується при заповненні документа «Начисления штрафных санкций». В даній групі потрібно вказати період, на протязі якого повинні нараховуватися штрафні санкції, ставку і періодичність нарахування.

Робота із довідниками може здійснюватися в двох режимах: режим перегляду і редагування та режим вибору елемента довідника.

В режимі перегляду і редагування форма довідника відкривається за допомогою головного меню програми, шляхом натискання кнопки панелі інструментів «Довідники» або пункту «Довідники» в меню «Операції».

Після відкриття даного пункту на екрані буде виданий список існуючих в системі довідників.

В даних списках клавішами або «мишою» слід вибрати найменування довідника «Кредиты» і натиснути кнопку «OK» або клавішу ENTER.

У цьому довіднику зберігається перелік наданих організації кредитів та інших позичених коштів, а також відкладених платежів до бюджету (різних боргових зобов'язань організації).

Отримання кредиту банку можна внести через операції: «Операції» - «Введення операцій власноруч» - «Додати» і вводимо операцію самостійно (Рис. 2.16)

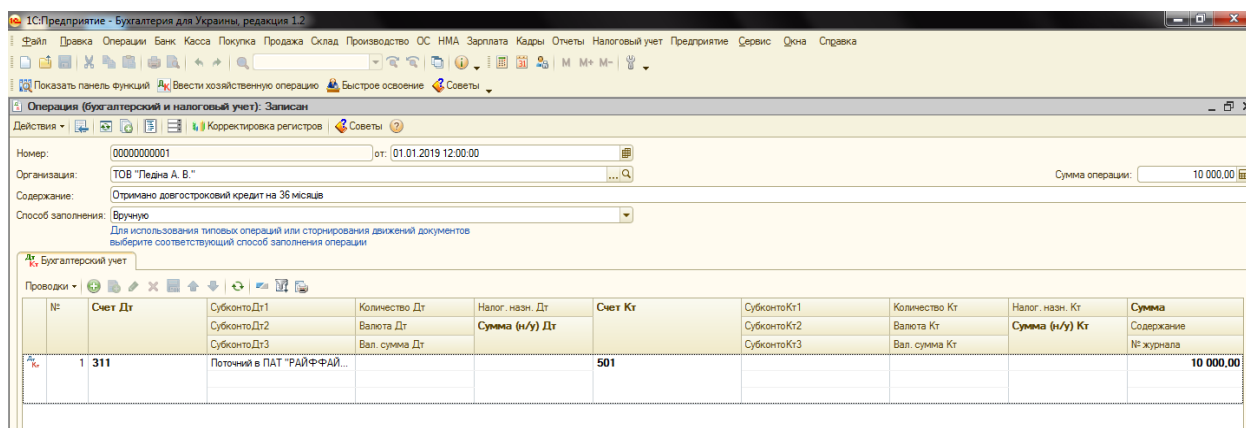

Рисунок 2.16 Отримання кредиту

Або ж надходження кредиту на поточний рахунок відображається випискою банку.

Для відображення в бухгалтерському обліку руху коштів на банківських рахунках підприємства призначено документ – «Банківська виписка».

Щоб внести банківську виписку натискаємо: Журнали - Банк - Insert - вибрати вид документа - банківська виписка (Рис. 2.17)

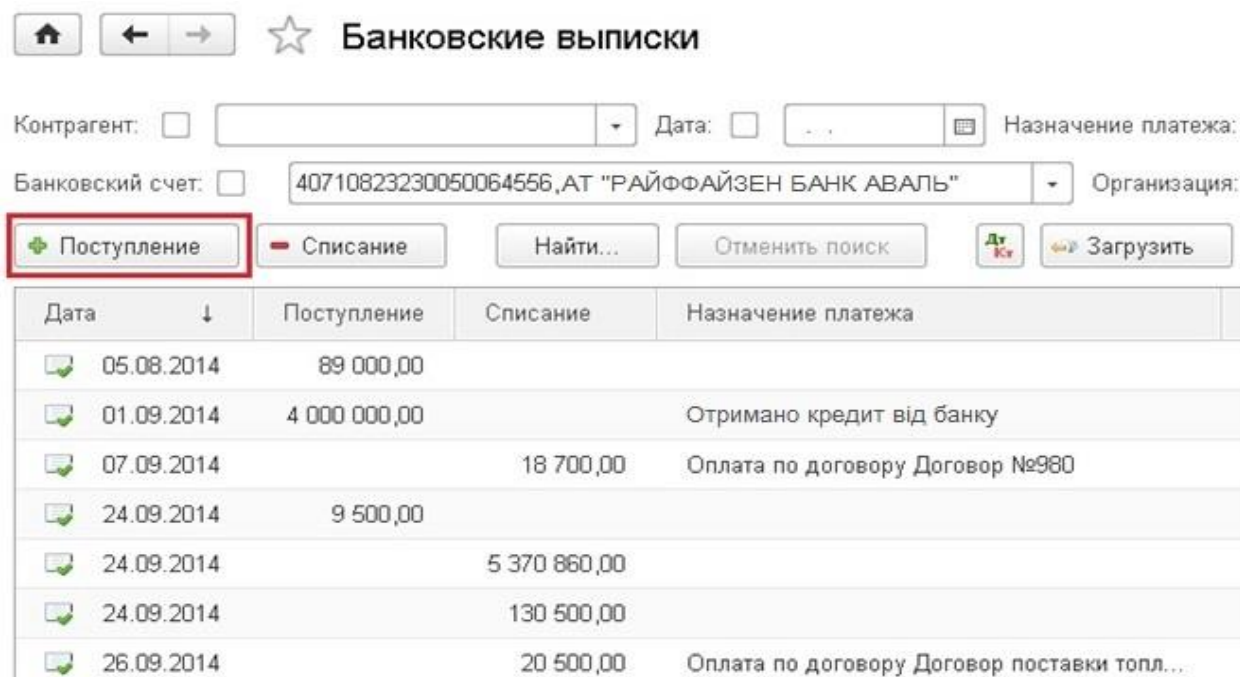

Рисунок 2.17 Банківська виписка

Знак “-“ означає, що дана господарська операція пов'язана з вибуттям грошових коштів, далі - вказується рахунок (501), вид ПДВ - без ПДВ, субконто - “Довгостроковий кредит” одержується із довідника Контрагенти, заказ/замовлення - Договір ДГ-0000184(02.08.2018) із довідника Договори. Вводимо суму попередньої оплати. Натискаємо на кнопку ОК. Запис даного документу знаходиться в Журналі документів - Банк, де можна, скориставшись аналогічною дією меню програми: Дії - Проводки операції.

Саме нарахування відсотків по кредиту ввожу через «Операції», яку ввожу власноруч. (Рис. 2.18) А сплачую ці відсотки через вкладку «Банк» Платіжним дорученням.

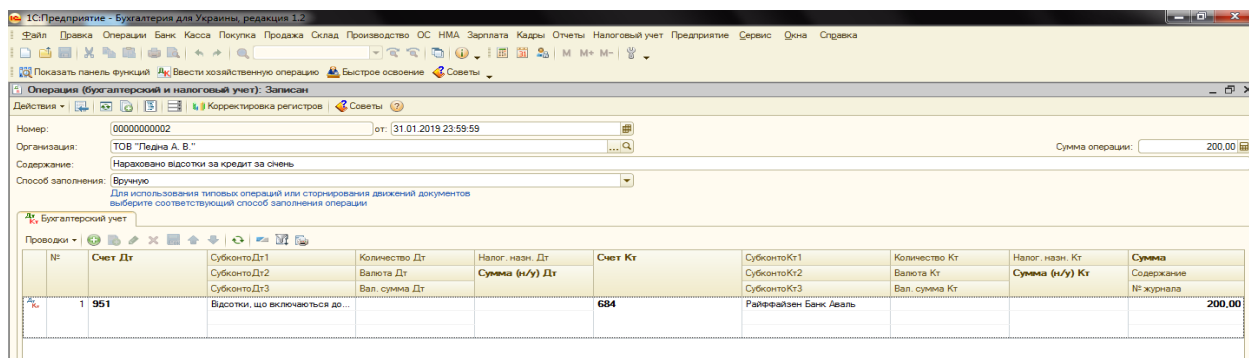

Рисунок 2.18 Відсотки по кредиту

Дані в цей документ вносять на підставі отриманих з банку даних про фактичний рух коштів на банківському рахунку. Типова конфігурація потребує введення окремих банківських виписок на різних рахунках підприємства.

Для реквізиту «Розрахунковий рахунок» треба значення відповідно до банківського рахунка, за яким виконують операції, вибравши його з довідника «Рахунки нашої фірми».

Витрачання готівки (сплата кредитної заборгованості) відображається послідовним оформленням документів платіжне доручення (Рис. 2.19), а на основі нього - виписка банку.

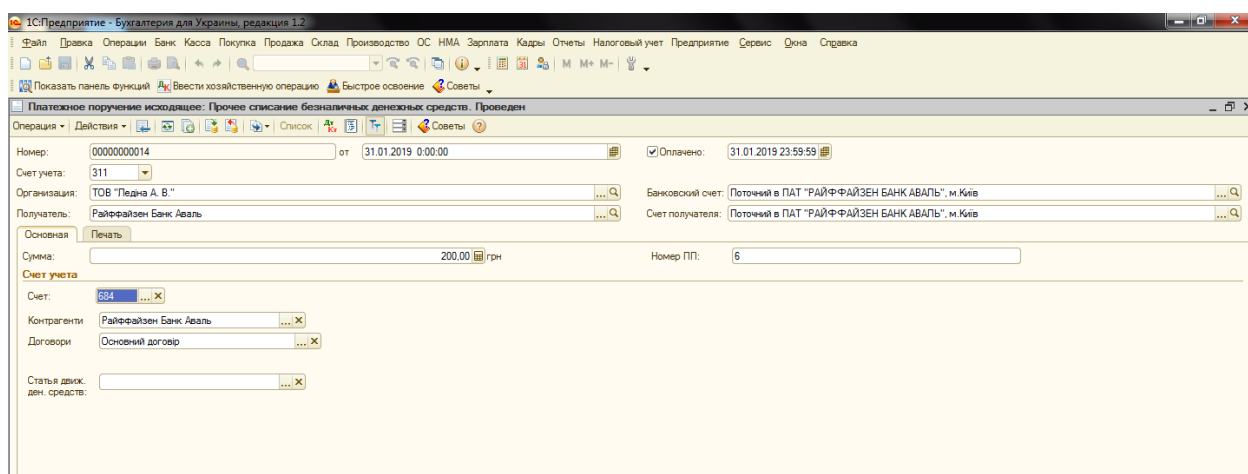

Рисунок 2.19 Платіжне доручення

У разі роботи з документом «Банківська виписка» не треба повторно вводити дані, уведені під час заповнювання платіжного доручення. Цю інформацію легко внести у виписку автоматично, якщо скористатися кнопкою «Заповнити за платіжними дорученнями». Під час автоматичного заповнювання також можна відібрати платіжні доручення з тією ж датою, що й виписка (увімкнути можливість «Датою документа»).

Наприклад операцію отримання векселя вводимо наступними діями: «Операції»- «Операції введенні власноруч» - «Додати» і вводимо дані самостійно (Рис. 2.20)

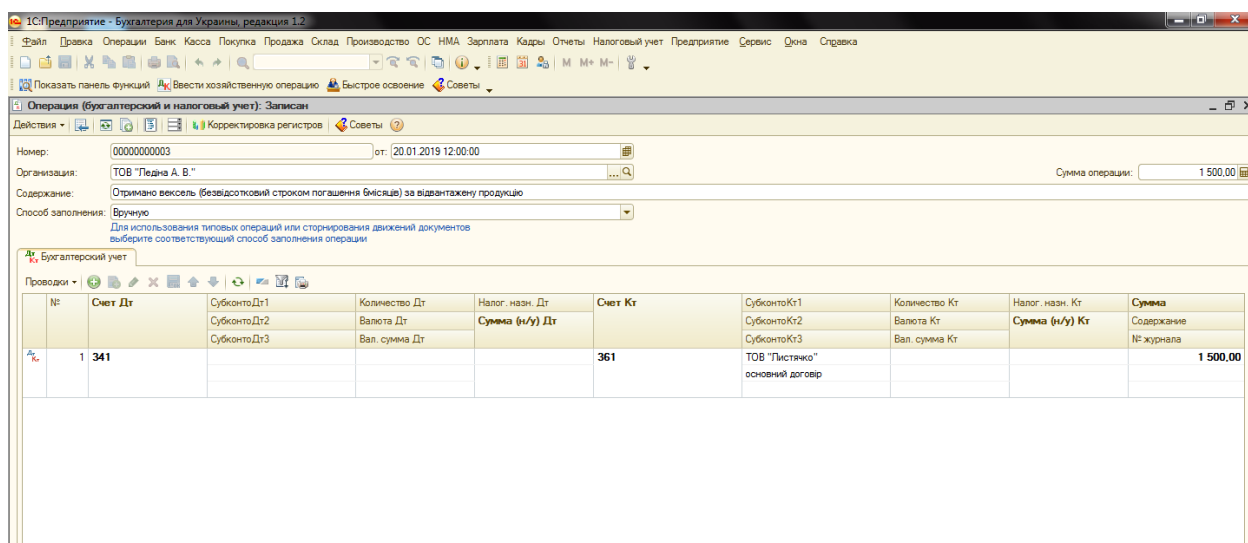

Рисунок 2.20 Отримано вексель

Щоб перевірити обороти по рахунках, в нашому випадку рахунок 50, натискаємо: «Отчеты» - «Оборотно-сальдовая ведомость» - обираємо період, номер потрібного рахунку – «Сформировать отчет» (Рис. 2.21)

Счет Контрагенты Договоры	Сальдо на начало периода		Обороты за период		Сальдо на конец периода	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
50				10 000,00		10 000,00
<->				10 000,00		10 000,00
<->				10 000,00		10 000,00
Итого				10 000,00		10 000,00

Рисунок 2.21 Оборотно-сальдова відомість по рахунку 50

Також підприємство користується програмним забезпеченням MeDoc. Спочатку звіти складає головний бухгалтер та подає її до контролюючих органів через програму забезпечення. Для початку потрібно зайти у програму, де у Головному меню ми бачимо вкладки «Звітність», «Облік ПДВ», «Первинні документи» та інші вкладки для роботи з цією програмою.

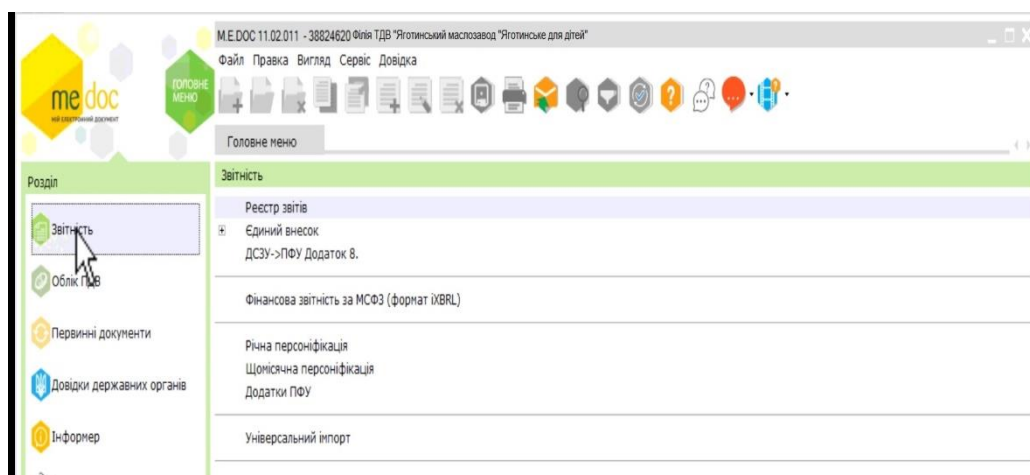

Рисунок 2.22 Звітність

Для створення звіту в програмі, відкриваємо «Головне меню» - «Звітність»- «Реєстр звітів» подвійним натисканням мишою та обираємо період, за який нам потрібно подати звіт. Це може бути місяць, квартал чи рік (Рис. 2.22).

Далі в меню «Файл» обираємо «Створити звіт». В діалоговому вікні «Створення звіту» відкриваємо список бланків, які можна використати для створення звітів. Для зручності пошуку бланки згруповані в розділи по контролюючим органам, в котрі вони подаються. Для того, щоб обрати необхідний бланк, натискаємо кнопку праворуч від назви розділу, обираємо підрозділ и знаходимо у правій частині екрану необхідно форму звітності та натискаємо кнопку «Створити» (Рис. 2.23)

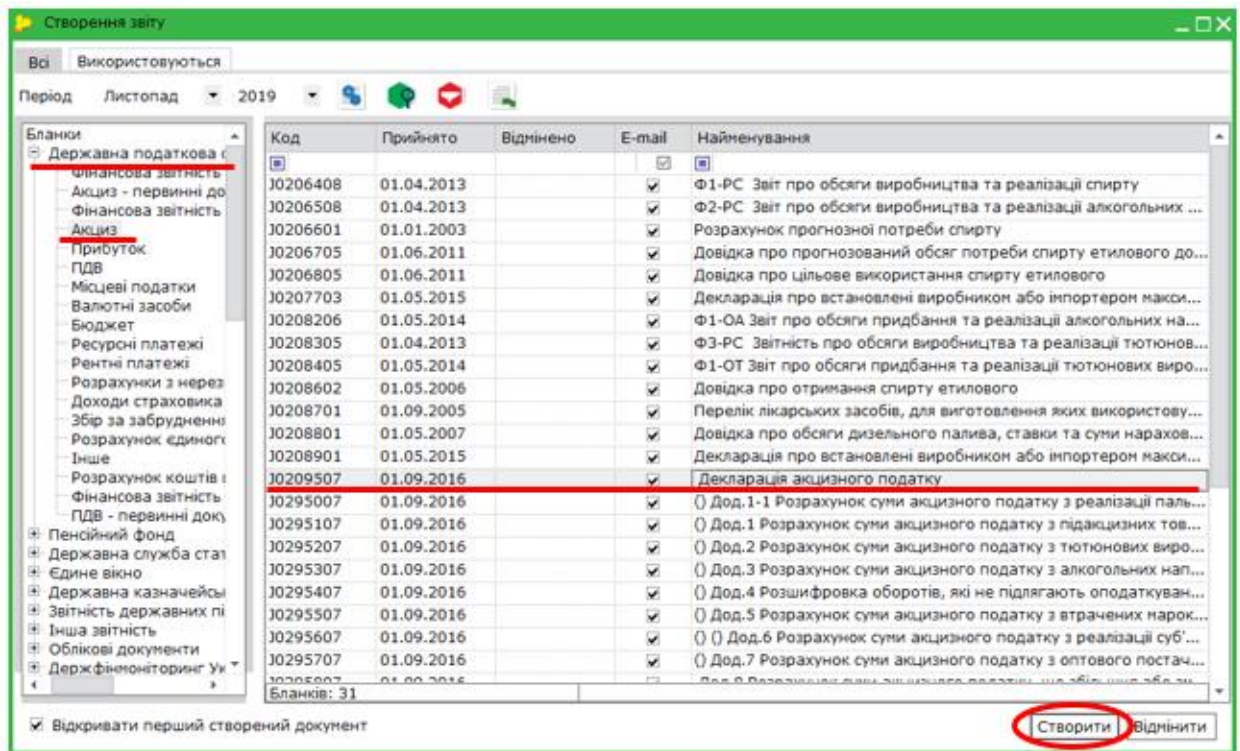

Рисунок 2.23 Створення звіту

В окремому вікні відкриється бланк звіту, котрий необхідно заповнити. Поля, підсвічені в звіті кольором, є обов'язковими для заповнення. Після заповнення звіту його необхідно перевірити.

Наступним етапом роботи зі звітом є його перевірка. У програмі MeDoc реалізована можливість перевірити коректність заповнення документа по алгоритмам камеральної перевірки контролюючих органів.

Для того щоб виконати перевірку, у відкритому звіті на вкладці «Наступні дії» обираємо «Перевірити звіт» (Рис. 2.24)

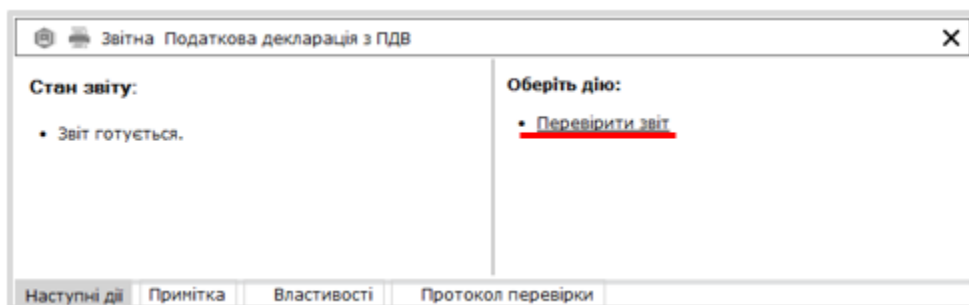

Рисунок 2.24 Перевірка звіту на помилки

Якщо в документі будуть виявлені помилки, програма повідомляє про це. На вкладці «Протокол Перевірки» знизу звіту можна ознайомитися з причиною, через яку документ не пройшов перевірку. Помилкові записи будуть виділені червоним кольором. В такому випадку необхідно внести виправлення і провести повторну перевірку документа.

Після успішної перевірки з'являється повідомлення «Помилки відсутні». Та тільки в цьому випадку вже можна переходити до підписання звіту і відправляти його до контролюючого органу.

Для цього перед подачею документа, його потрібно підписати електронним цифровим підписом. Послідовність накладання підпису на звіт така:

Перший – ЕЦП директора;

Другий – ЕЦП головного бухгалтера;

Третій – ЕЦП печатки підприємства.

Для підпису необхідно на вкладці «Наступні дії» обираємо «Передати звіт на підпис» (рис. 2.25)

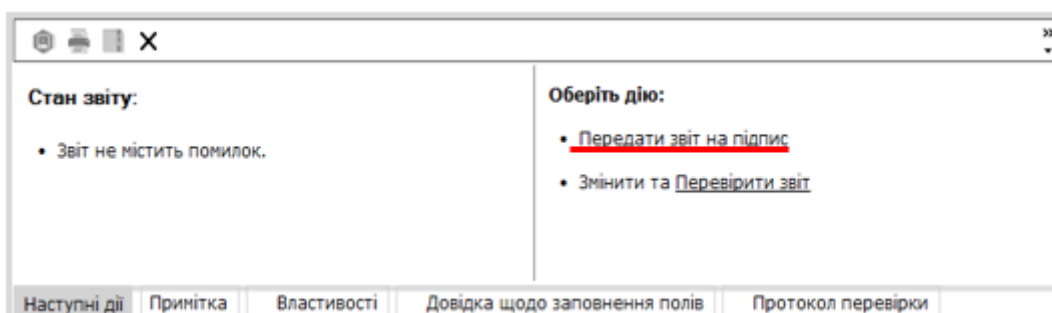

Рисунок 2.25 Передача звіту на підпис

У відкритому вікні «Підпис» зазначаємо шлях до секретного ключа та вводимо пароль та натискаємо кнопку «ОК» (Ри. 2.26). Підписуємо документ та відправляємо його.

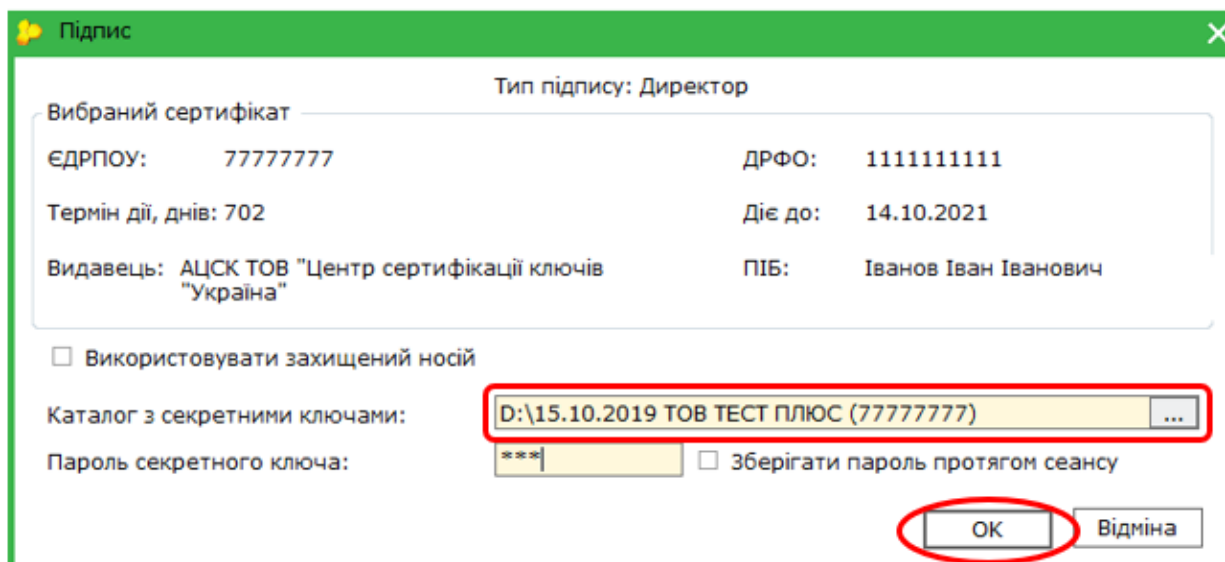

Рисунок 2.26 Електронний підпис

Звіт відправляється у контролюючий орган через Інтернет на єдиний адрес Центру обробки електронних звітів контролюючого органу.

Для цього на вкладці «Наступні дії» обираємо «Відправити звіт до контролюючого органу» (Рис. 2.27)

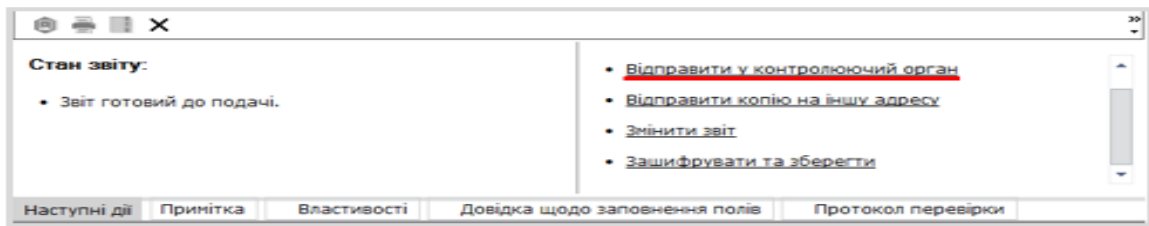

Рисунок 2.27 Відправка звіту до контролюючого органу

В вікні «Вибір адресата» буде вказаний адрес контролюючого органу, в якій буде подаватися звіт. Для його відправки натискаємо «ОК» (Рис. 2.28)

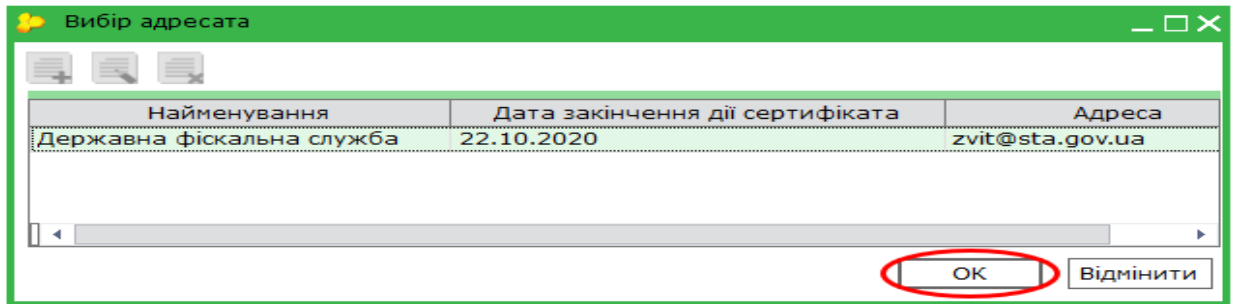

Рисунок 2.28 Вибір контролюючого органу

Звіт можна вважати зданим тільки після того, як була отримана відповідь від контролюючого органу - квитанція про прийняття звіту.

Для отримання відповіді про результати перевірки та прийнятий звіт, натискаємо на панелі інструментів кнопку "Отримати повідомлення».

У вікні "Підпис" введіть пароль на електронний цифровий підпис друку шифрування і натисніть кнопку "ОК".

У правому нижньому кутку програми буде відображатися процес перевірки пошти і отримання відповідей. При наявності нових вхідних повідомлень у вікні "Отримано повідомлення" з'явиться коротка інформація про отримані квитанціях (Рис. 2.29)

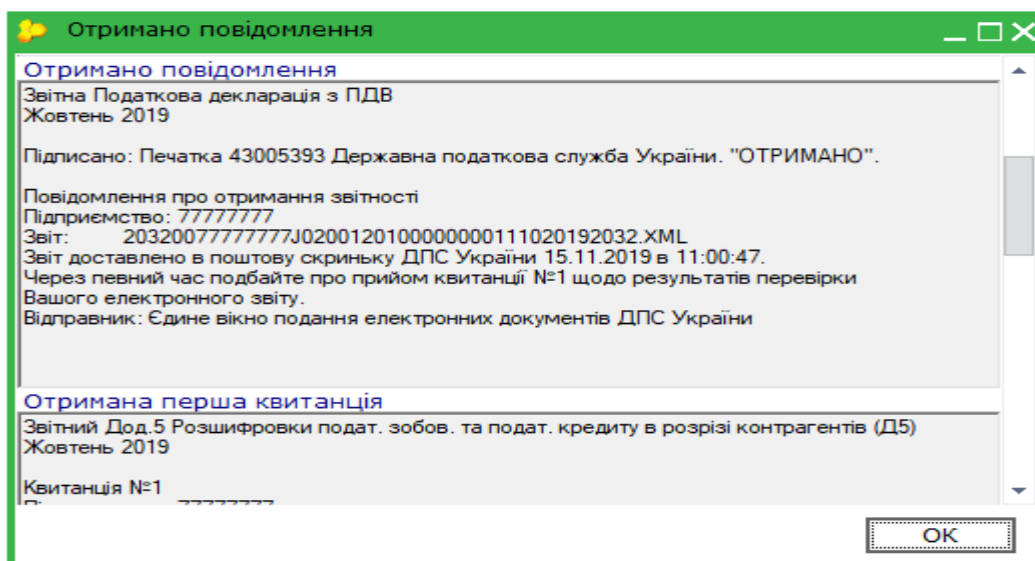

Рисунок 2.29 Отримання повідомлення

**РОЗДІЛ ІІІ. ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЛІЇ
ТОВАРИСТВА З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЯГОТИНСЬКИЙ
МАСЛОЗАВОД «ЯГОТИНСЬКЕ ДЛЯ ДІТЕЙ» ЗА 2017-2018 рр., АНАЛІЗ
ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ І ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ
ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ**

**3.1. Організація аналітичної роботи на підприємстві Філія ТДВ «Яготинський
маслозавод «Яготинське для дітей».**

Організація аналітичної роботи на підприємстві включає в себе:

- розробка загальних засад і порядку проведення економічного аналізу;
- розробка плану роботи в цілому, окремих робіт і етапів;
- науково-методичне, матеріальне і кадрове забезпечення;
- основне керівництво;
- приймання, порядок оформлення виконаних аналітичних робіт;
- контроль за розробленими заходами для поліпшення діяльності.

Загальний план роботи має бути складений на рік і розподіляється на квартали. До плану входять пункти основної діяльності і об'єкти, які вивчаються, періоди та терміни проведення робіт, відповідальні виконавці, технічні засоби та джерела інформації, які важливі для проведення аналізу.

Плани відокремлених робіт передбачають етапи аналізу, терміни виконання, завдання та складаються за загальним планом аналітичної роботи.

До організації виконання аналітичних робіт входять такі питання:

- назначення керівника;
- підбір фахівців;
- розроблення плану;
- забезпечення матеріалами, технічними засобами;
- контроль над роботою і реалізацією пропозицій аналітиків.

**ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕСПЕЧЕННЯ ЗАЛУЧЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ДОВГОСТРОКОВИХ
ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА**

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	РОЗДІЛ ІІІ. ТЕХНІКО- ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЛІЇ ТОВАРИСТВА З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД «ЯГОТИНСЬКЕ ДЛЯ ДІТЕЙ» ЗА 2017-2018 рр. ТА АНАЛІЗ І ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	49
Здобувач	Ледіна А. В.		31.05.2020		
Науковий керівник	Ткаченко Н. М.		02.06.2020		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		11.06.2020		

Аналітичні роботи проводять:

- працівники підприємства для управлінської діяльності. Аналіз виконують економічні відділи, але перед тим, як виконати аналітичні роботи, для цього залучаються працівники технічних, технологічних, маркетингових служб;
- зовнішніми суб'єктами для необхідності органів державного і галузевого управління.

Програмою аналізу є розгорнуті і деталізовані питання, які потрібно вивчити, та комплект таблиць, які потрібно опрацювати під час аналізу. Аналітичні таблиці визначають та оцінюють ступінь відхилення фактичних даних, тобто результати робіт від заданих раніше величин.

Розраховують наявність готового матеріалу, трудомісткість й опрацювання інформації і час, який необхідний, щоб виконати окремі етапи, для того, щоб визначити зміст і строк проведення аналітичних робіт.

Якщо аналіз здійснюється іншими юридичними або фізичними особами, цей результат надають у вигляді висновку.

За результатами дослідження, за відносно короткий час - день, зміну, декаду - записують у аналітичних записках, звітах-рапортах, а за більш тривалий час - у пояснювальних записках.

Узагальнюють результати в аналітичних записках, в яких відображуються характеристика стану ресурсів, причина порушень та вжиті щодо відповідних недоліків заходи. Аналітична записка включає в себе:

- загальні дані про аналізуючий об'єкт;
- рекомендацію виконання програми доручень, плану, договору;
- характеристику відхилень, що виявлені, та вплив факторів на показники, висновки, пропозиції.

З одного боку організація розглядається – як організація аналітичних служб та забезпечення проведення аналізу. З другого – як організація аналітичних робіт, що виконується під час проведення аналізу (рис. 3.1).

Рис. 3.1 Аспекти організації економ. аналізу.

Організація аналітичних служб полягає у виборі форм організацій аналізу та типу організаційних структур відділу, який передбачає підпорядкованість робітників, побудову взаємопов'язаних зв'язків як між працівниками, так і відділами.

Питання організації аналізу входить до компетенції уповноваженого органу.

Для забезпечення проведення аналізу господарської діяльності підприємство обрало децентралізовану форму організації.

При такій формі комплекс робіт розподіляють по загальних структурах управління. А саме, кожна служба виконує певний комплекс робіт відповідно до своїх призначень (табл. 3.1). Організація економічного аналізу по'єднює аналітичний процес з процесами управління і є його окремим етапом.

Таблиця 3.1

Розподіл аналітичних робіт на Філії Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей»

Суб'єкти аналізу	Зміст аналітичної роботи
1	2
Сектор економіки	<ul style="list-style-type: none"> -організовує керівництво роботою служб з питань аналізу; -висновки результатів аналізу підприємства; -розробка плану аналітичної роботи і контроль за його виконанням; -розробка заходів за результатами аналізу.
Бухгалтерський відділ	<ul style="list-style-type: none"> -дослідження основних показників господарської діяльності; -визначення собівартості продукції; -аналіз витрат на виробництво продукції; -аналіз виробництва готової продукції; -аналіз виконання бізнес-плану; -аналіз грошових надходжень; -вивчення взаємовідносин з банком; -аналіз фінансових результатів діяльності та рентабельності підприємства; -аналіз та оптимізації оподаткування підприємства; -аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами; -аналіз рівня організації та нормування праці; -використання робочого часу та фонду оплати праці; -визначення рівня продуктивності праці; -аналіз трудомісткості виробництва та її зниження.
Відділ виготовлення продукції	<ul style="list-style-type: none"> -аналіз тривалості технологічного циклу; ритмічності роботи виробничих потужностей; -аналіз виконання плану випуску продукції за обсягом, асортиментом, якістю; -аналіз витрачання матеріальних ресурсів.
Відділ збуту продукції	<ul style="list-style-type: none"> -дослідження та оцінка альтернативних ринків збуту; -аналіз виконання договірних зобов'язань щодо поставок продукції споживачам за обсягом, якістю, строками.
Відділ поставки товару	<ul style="list-style-type: none"> -аналіз виконання планів поставок готової продукції;

1	2
	-аналіз своєчасності і якості матеріально-технічного забезпечення; -аналіз стану складських запасів; -аналіз використання паливо-мастильних матеріалів, запасних частин, електроносіїв (електроенергія, теплоенергія, газ, водовідведення та водопостачання).

Але з метою дотримання єдиної методики досліджень керівник та координація аналітичних робіт покладена на планово-економічну службу.

Процес управління організації полягає у реалізації функцій, які виконують окремі працівники.

Реалізації функцій, передбачені у плані аналізу з приводу проведення робіт, виконуються в послідовності.

В умовах господарювання проведення економічного аналізу на підприємстві частіше стає предметом уваги керівників та менеджерів.

Порядок організації аналізу та проведення аналітичних робіт забезпечує дослідження всіх аспектів діяльності підприємства, які зумовлені його сезонністю та багатогалузевістю виробництва; зменшує дублювання показників та виконання однотипних розрахунків; сприяє дотриманню з року в рік єдиної методології аналізу, яка зумовлює якість та оперативність висновків.

3.2. Техніко-економічний аналіз діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр.

Техніко-економічний аналіз - це, в основному, внутрішньогосподарський аналіз. У процесі такого аналізу досліджується діяльність усіх структурних підрозділів підприємства, служб, цехів, дільниць, бригад і окремих робочих місць. Джерелом інформації для такого аналізу є планово-нормативні дані, матеріали оперативного, бухгалтерського обліку, позаоблікові дані. На підставі результатів аналізу приймаються важливі управлінські рішення. [20]

Нині роль техніко-економічного аналізу зросла, бо основні показники, що характеризують ефективність заходів для впровадження нової техніки, технології, організації виробництва, підприємства розраховують і планують самостійно. Звідси й випливає потреба в ретельному аналізі та обґрунтуванні техніко-економічних показників.

Техніко-економічний аналіз сприяє покращенню управління виробництвом, зміцненню його економіки, виконанню намічених цілей і планів, підвищенню ефективності діяльності кожного підприємства.

**Техніко-економічний аналіз діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод
«Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр.**

Джерело інформації	№ п/п	Показник	Роки		Абсолютне відхилення тис. грн., +/-	Темп зміни, %
			2017	2018		
1	2	3	4	5	6	7
Ф1-П	1	Випуск продукції у діючих цінах, тис. грн.	141967	167644	25677	118,1
Ф1-П	2	Випуск продукції в натуральному виразі				
	2.1	Молоко питне	48811	48433	-378	99,2
	2.2	Кисломолочна продукція	23078	25708	2630	111,4
	2.3	Сиро - творожна продукція	3227	7866	4639	243,8
Ф2, р 2000	3	Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	141967	167644	25677	118,1
ф.1-ПВ р.1040 або Ф1- Титул	4	Середньооблікова кількість штатних працівників, осіб	115	139	24	120,9
Ф.1-ПВ р.1070 або Ф2- 2600 або ПЗ	5	Фонд оплати праці штатних працівників, тис. грн	8875,8	14315,7	5439,9	161,3
п.1/п.4	6	Виробіток на 1-го працівника , тис. грн /особу	1235,5	1206	-28,5	97,7
п.5/п.4	7	Середньорічна оплата праці 1-го працівника ,тис. грн./особу	77,2	103	25,8	133,4
Ф.1, р 1010 (гр.3+ гр.4)/2	8	Середньорічна вартість основних засобів тис. грн	98079,5	100376	2296,5	102,3
р.1/р.8	9	Віддача основних засобів, грн/грн	1,4	1,6	0,2	114,3
Ф.1, р 1195, (р.3+гр.4)/2	10	Середньорічні залишки обігових коштів, тис. грн.	334917,5	487288	152370,5	145,5
п.3/п.10	11	Коефіцієнт оборотності обігових коштів	0,4	0,3	-0,1	81,2

Продовження таблиці 3.2

1	2	3	4	5	6	7
Ф.1,р.1300 (гр.3+ гр.4)/2	12	Середньорічна вартість активів, тис. грн.	34078	596721	162643	137,5
Ф1 р.1495(гр.3+ гр.4)/2	13	Середньорічна вартість власного капіталу тис. грн.	2763	8704	5941	315
Ф2, р.2050	14	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	112868	127209	14341	112,7
п.14/п.3*100	15	Витрати на 1 грн. реалізованої продукції, коп.	79,50	75,90	-3,60	95,4
Ф2, р.2500	16	Матеріальні витрати, тис. грн	234190	304821	70631	130,2
п.1/п.16	17	Матеріаловіддача, грн/грн	0,6	0,5	-0,1	83,3
Ф2, р.2550	18	Операційні витрати, грн	292948	387156	94208	132,2
Ф2, р.2090 (2095)	19	Валовий прибуток (збиток), тис. грн.	29099	40435	11336	139
Ф2, р.2190	20	Прибуток (збиток) операційної діяльності, тис. грн.	4434	7448	3014	168
Ф2, р.2350 (2355)	21	Чистий прибуток, тис. грн	4434,0	7448,0	3014,0	168
р.20/р.18 *100	22	Рентабельність операційної діяльності,%	1,5	1,9	0,4	127,1
р.21/р.13 *100	23	Рентабельність власного капіталу,%	160,5	85,6	-74,9	53,3
р.21/р.12 *100	24	Рентабельність загальна(активів),%	1	1,2	0,2	122,2

Розрахувавши техніко-економічні показники, я зробила такі висновки :
Випуск продукції у діючих цінах у 2018 році збільшився на 25677 тис.грн. відносно
2017 року. Це говорить про те, що обсяг випуску продукції підприємства має
тенденцію до підвищення за рахунок попиту на нього.

Аналізуючи економічні показники чистий дохід від реалізації продукції збільшився у звітному році на 25667 тис.грн. Тобто, коли всі витрати за реалізовану продукцію відображені її темп приросту збільшився на 18%.

Середньооблікова кількість штатних працівників збільшилась за звітний період на 24 особи, тим самим збільшився показник Фонду оплати праці штатних працівників на 16,13% і середньорічна оплата праці у 2018 році зросла на 13,34%. Це показує, що за рахунок збільшення випуску продукції, підприємство потребує більше працівників і тим самим покращує ситуацію на ринку праці, створюючи нові місця із більшими зарплатами.

Середня вартість основних засобів у 2018 році становить 100376 тис.грн., а в 2017 році була 98079,5 тис.грн., тобто була збільшена на 2296,5 тис.грн. Таке підвищення відбулося за рахунок покращення матеріально-технічної бази підприємства.

Віддача основних засобів у 2018 році становить 1,5%, а у 2017 - 1,3%, це показує ефективність використання засобів праці, тобто випуск готової продукції на одиницю основних виробничих фондів збільшився на 11%, можна сказати, що поштовхом такої тенденції є підвищення обсягу продажу.

Ефективне використання фінансових ресурсів визначає їх оборотність. Середньорічні залишки обігових коштів у 2018 році збільшились, порівнюючи з 2017 роком на 152370,5 тис.грн. Коефіцієнт оборотності обігових коштів зменшився на 25%.

Середньорічна вартість активів у 2018 році збільшилась на 16264 тис.грн., що говорить про ефективне використання активів на данному підприємстві.

Середньорічна вартість власного капіталу має від'ємне значення, яке збільшилось у 2018 році на 5941 тис.грн. і негативно впливає на вартість підприємницької діяльності, показуючи інвесторам неефективне використання їхнього власного капіталу. Також показує, що чистий збиток підприємства у 2018 році збільшився на 3014 тис.грн і цей показник призводить до зменшення виплати дивідендів і діяльності підприємства.

Для цього, бажаного, приділити увагу на:

- швидкість руху оборотних коштів,
- на зменшення собівартості продукції,
- також потрібно зменшити матеріальні затрати,
- скоротити витрати на виробництво за рахунок підвищення рівня продуктивності праці, зменшення сировини, матеріалів, палива, електроенергії, обладнання,
- замінити на нові технологічні засоби для виробництва продукції,
- підвищити ціни та якість продукції,
- розширення експорту.

3.3 Теоретичні основи та практичний економічний аналіз ефективного використання довгострокових зобов'язань Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр.

Зобов'язання підприємства, що виникають у процесі його діяльності, можна класифікувати за різними критеріями. [21]

Джерелом дослідження даних показників є фінансові звіти зокрема це баланс (Звіт про фінансові результати) (форма №1) за 2017-2018 роки.

Для проведення аналізу довгострокових зобов'язань Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр., проаналізуємо динаміку зміни та структуру зобов'язань підприємства.

Аналіз динаміки зміни та структури зобов'язань можна представити у вигляді макету таблиці 3.3

Таблиця 3.3

Макет таблиці аналізу динаміки зміни та структури зобов'язань Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр.

№	Стаття балансу	Роки		Відхилення по структурі		Абсолютне відхилення тис. грн., +/-	Темп зміни, %
		Попередній рік	Звітний рік	Попередній рік	Звітний рік		
A	B	C	D	E	F	G	H
1	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	ф. №1, р.1595, гр.3	ф. №1, р.1595, гр.4	C1/C4 *100	D1/D4* 100	D1-C1	D1/C1 *100
2	Поточні зобов'язання і забезпечення	ф. №1, р.1695, гр.3	ф. №1, р.1695, гр.4	C2/C4 *100	D2/D4* 100	D2-C2	D2/C2 *100
3	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами утримуваними для продажу, та групами вибуття	ф. №1, р.1700, гр.3	ф. №1, р.1700, гр.4	C3/C4 *100	D3/D4* 100	D3-C3	D3/C3 *100
4	Всього зобов'язань	C1+ C2+C3	D1+ D2+ D3	100	100	D4-C4	D4/C4 *100

Розглянемо аналіз динаміки зміни та структури зобов'язань у розрахунковій таблиці 3.4. (умовні дані).

**Аналіз динаміки зміни та структури зобов'язань Філії ТДВ «Яготинський
маслозавод «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр.(умовні дані)**

№	Стаття балансу	Роки		Відхилення по структурі		Абсолютне відхилення тис. грн., +/-	Темп зміни, %
		2017 рік	2018 рік	2017 рік	2018 рік		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	175 186,0	372 153,7	24,64	35,6	+196 967,7	+212,43
2	Поточні зобов'язання і забезпечення	535 980,0	673 122,0	75,36	64,4	+137 142,0	+125,59
3	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами утримуваними для продажу, та групами вибуття	-	-	-	-	-	-
4	Всього зобов'язань	711 166,0	1 045 275,7	100	100	+334 109,7	+146,98

Розрахунок:

1. Всього зобов'язань = Довгострокові зобов'язання і забезпечення + Поточні зобов'язання і забезпечення + Зобов'язання, які пов'язані з необоротними активами утримуваними для продажу;
2. Абсолютні відхилення довгострокових зобов'язань у тис. грн. = Довгострокові зобов'язання і забезпечення 2018 р. - Довгострокові зобов'язання і забезпечення 2017 р.;
3. Відхилення довгострокових зобов'язань у відсотках = (Довгострокові зобов'язання і забезпечення 2018 р. / Довгострокові зобов'язання і забезпечення 2017 р.) * 100%;
4. Абсолютні відхилення поточних зобов'язань у тис. грн. = Поточні зобов'язання і забезпечення 2018 р. - Поточні зобов'язання і забезпечення 2017 р.;
5. Відхилення поточних зобов'язань у відсотках = (Поточні зобов'язання і забезпечення 2018 р. / Поточні зобов'язання і забезпечення 2017 р.) * 100%;
6. Абсолютні відхилення у загальному зобов'язань у тис. грн. = Всього зобов'язань 2018 р. – Всього зобов'язань 2017 р.;
7. Відхилення зобов'язань у відсотках = (Всього зобов'язань 2018 р. / Всього зобов'язань 2017 р.) * 100%;

8. Відхилення довгострокових зобов'язань до зобов'язань в загальному по структурі = (Довгострокові зобов'язання / Всього зобов'язань) * 100%
9. Відхилення поточних зобов'язань до зобов'язань в загальному по структурі = (Поточні зобов'язання / Всього зобов'язань) * 100% [23]

Зробивши аналітичні розрахунки, можна сказати наступне, що довгострокові зобов'язання у 2018 році збільшились на 196 967,7 тис.грн. в порівнянні з 2017 роком, а у відсотковому вираженні це збільшення становить – 212,43%. А поточні зобов'язання збільшились в порівнянні з минулим роком на 125,59%, а саме на 137 142,0 тис.грн.

Якщо дослідити структуру зобов'язань, то можна відмітити, що довгострокові зобов'язання становлять меншу частку в структурі зобов'язань, а саме: у 2017 році – 24,64%, а у 2018 році – 35,6%. З цього випливає що поточні зобов'язання становлять : у 2017 році – 75,36%, а у 2018 році – 64,4% і займають найбільшу частку всіх зобов'язань. Що впливає позитивно, так як поточні зобов'язання підприємство погасить на протязі 1-го року або 1-го операційного циклу.

Далі для проведення аналізу саме довгострокових зобов'язань проаналізуємо їх динаміку зміни та структуру.

Аналіз динаміки зміни та структури довгострокових зобов'язань можна представити у вигляді макету таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Макет таблиці аналізу динаміки зміни та структури довгострокових зобов'язань Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр.

№	Стаття балансу	Роки		Відхилення по структурі		Абсолютне відхилення тис. грн., +/-	Темп зміни, %
		Попередній рік	Звітний рік	Попередній рік	Звітний рік		
A	B	C	D	E	F	G	H
1	Відстрочені податкові зобов'язання	ф. №1, р.1500, гр.3	ф. №1, р.1500, гр.4	C1/C6 *100	D1/D6* 100	D1-C1	D1/C1 *100
2	Довгострокові кредити банку	ф. №1, р.1510, гр.3	ф. №1, р.1510, гр.4	C2/C6 *100	D2/D6* 100	D2-C2	D2/C2 *100
3	Інші довгострокові зобов'язання	ф. №1, р.1515, гр.3	ф. №1, р.1515, гр.4	C3/C6 *100	D3/D6* 100	D3-C3	D3/C3 *100
4	Довгострокові забезпечення	ф. №1, р.1520, гр.3	ф. №1, р.1520, гр.4	C4/C6 *100	D4/D6* 100	D4-C4	D4/C4 *100
5	Цільове фінансування	ф. №1, р.1525, гр.3	ф. №1, р.1525, гр.4	C5/C6 *100	D5/D6* 100	D5-C5	D5/C5 *100
6	Усього довгострокових	C1+C2+C3+C4+C5	D1+D2+D3+D4+	100	100	D6-C6	D6/C6 *100

A	B	C	D	E	F	G	H
	зобов'язань		+D5				

Розглянемо аналіз динаміки зміни та структури довгострокових зобов'язань у розрахунковій таблиці 3.6. (умовні дані).

Таблиця 3.6

Аналіз динаміки зміни та структури довгострокових зобов'язань Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр. (умовні дані)

№	Стаття балансу	Роки		Відхилення по структурі		Абсолютне відхилення тис. грн.	Темп зміни, %
		2017 рік	2018 рік	2017 рік	2018 рік		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Відстрочені податкові зобов'язання	-	-	-	-	-	-
2	Довгострокові кредити банку	26,0	54,0	80,0	89,55	+28,0	+207,69
3	Інші довгострокові зобов'язання	5,0	1,5	15,38	2,49	-3,5	-30,0
4	Довгострокові забезпечення	1,5	4,8	4,62	7,96	+3,3	+320
5	Цільове фінансування	-	-	-	-	-	-
6	Усього довгострокових зобов'язань	32,5	60,3	100	100	+27,8	+185,54

Розрахунок:

- Усього довгострокових зобов'язань = Відстрочені податкові зобов'язання + Довгострокові кредити банку + Інші довгострокові зобов'язання + Довгострокові забезпечення + Цільове фінансування;
- Абсолютні відхилення довгострокових кредитів банку у тис.грн. = Довгострокові кредити банку 2018 р. - Довгострокові кредити банку 2017 р.;
- Абсолютні відхилення інших довгострокових зобов'язань у тис.грн. = Інші довгострокові зобов'язання 2018 р. - Інші довгострокові зобов'язання 2017 р.;
- Абсолютні відхилення довгострокових забезпечень у тис.грн. = Довгострокові забезпечення 2018 р. - Довгострокові забезпечення 2017 р.;
- Відхилення довгострокових кредитів банку у відсотках = (Довгострокові кредити банку 2018 р. / Довгострокові кредити банку 2017 р.) * 100%;
- Відхилення інших довгострокових зобов'язань у відсотках. = (Інші довгострокові зобов'язання 2018 р. / Інші довгострокові зобов'язання 2017 р.) * 100%;

7. Відхилення довгострокових забезпечень у відсотках = (Довгострокові забезпечення 2018 р. / Довгострокові забезпечення 2017 р.) * 100%;
8. Відхилення довгострокових кредитів банку від загальних довгострокових зобов'язань = (Довгострокові кредити банку / Усього довгострокових зобов'язань) * 100%;
9. Відхилення інших довгострокових зобов'язань від загальних довгострокових зобов'язань = (Інші довгострокові зобов'язання / Усього довгострокових зобов'язань) * 100%;
10. Відхилення довгострокових запеспечень від загальних довгострокових зобов'язань = (Довгострокові забезпечення / Усього довгострокових зобов'язань) * 100%; [24;25]

Провівши аналіз довгострокових зобов'язань Філії «Яготинське для дітей» можна зробити висновок, що довгострокові кредити банку збільшились на 28,0 тис.грн. в порівнянні з минулим роком, це говорить про те що підприємство взяло кредит у банківській установі. Інші довгострокові зобов'язання у порівнянні з 2017 роком зменшились на 30%, тобто підприємство погасило частину своїх зобов'язань на 3,5 тис.грн.

Саме довгострокові запеспечення у 2018 році збільшились на 3,3 тис.грн у порівнянні з 2017 роком, що на 320% більше.

Відстрочені податкові зобов'язання та цільове фінансування на підприємстві відсутні.

Розглянувши структуру довгострокових зобов'язань, можна виділити наступне, що відбулися зміни. Найбільшу їх частку займають кредити, що негативно впливає на підприємство і для подальшої ефективної роботи, їх потрібно чим швидше перевести в поточні зобов'язання. Саме довгострокові кредити становлять у 2017 році 80%, а у 2018 році – 89,55%. Інші довгострокові зобов'язання у 2018 році становлять 2,49% всієї частки довгострокових зобов'язань, а у 2017 році - 15,38%. Довгострокові забезпечення у 2017 році становили найменшу частину аналізуючи зобов'язань і становили 4,62%. А от у 2018 році вже забезпечення зросли і становлять 7,96%, що не є меншою часткою загальних довгострокових зобов'язань.

Наступним етапом буде проведення аналізу коефіцієнтів довгострокових зобов'язань Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр., це аналіз можна розглянути у вигляді макету таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Макет таблиці аналізу коефіцієнтів довгострокових зобов'язань Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр.

№	Коефіцієнти	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютні відхилення
A	B	C	D	E
1	Коефіцієнт структури	ф. №1, р.1510, гр.3/ р.1095, гр.3	ф. №1, р.1510, гр.4/ р.1095, гр.4	D1-C1

Продовження таблиці 3.7

A	B	C	D	E
2	Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	ф. №1, р.1595, гр.3/ р.1495, гр.3	ф. №1, р.1595, гр.4/ р.1495, гр.4	D2-C2
3	Коефіцієнт довгострокового залучення позичених коштів	ф. №1, р.1510, гр.3/ р.1510, гр.3 + р.1495, гр.3	ф. №1, р.1510, гр.4/ р.1510, гр.4 + р.1495, гр.4	D3-C3
4	Коефіцієнт структури залученого капіталу.	ф. №1, р.1510, гр.3/ р.1695, грн.3	ф. №1, р.1510, гр.4/ р.1695, грн.4	D4-C4

Розглянемо аналіз коефіцієнтів довгострокових зобов'язань у розрахунковій таблиці 3.8 (умовні дані).

Таблиця 3.8

Аналіз коефіцієнтів довгострокових зобов'язань Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей» за 2017-2018 рр. (умовні дані)

№	Коефіцієнти	2017 рік	2018 рік	Абсолютні відхилення
A	B	C	D	E
1	Коефіцієнт структури довгострокових вкладень	0,0002466	0,000476	+0,0002294
2	Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	-0,0595	-0,00485	-0,06435
3	Коефіцієнт довгострокового залучення позичених коштів	0,05	0,0044	-0,006
4	Коефіцієнт структури залученого капіталу.	0,0000485	0,0000802	+0,0000317

Розрахунок:

1. Коефіцієнт структури довгострокових вкладень = (довгострокові кредити банку + довгострокові позики) / основні кошти та інші позаобігові активи;
2. Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів = залучений капітал / власний капітал.
3. Коефіцієнт довгострокового залучення позичених коштів = (довгострокові кредити банку + довгострокові позики) / довгострокові зобов'язання + власний капітал.

4. Коефіцієнт структури залученого капіталу= (довгострокові кредити банку + довгострокові позики) / залучений капітал. [27;28]

Коефіцієнт структури довгострокових вкладень висвітлює, яка частина основних коштів та інших активів фінансується інвесторами, тобто в якому сенсі належить їм, а не власникам підприємства. У 2017 році це коефіцієнт становив 0,0002466 (0,02%), а у 2018 році він збільшився на 0,0002294 (0,03%) і становить – 0,000476 (0,05%).

Найбільш загальною оцінкою фінансової стійкості підприємства є коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів. У 2017 році це коефіцієнт становив (-0,0595), а у 2018 році – (-0,00485), що у порівнянні зменшилось на 0,06435. Так, зменшення цього показника в динаміці свідчить про те, що підприємство не залежить від інвесторів і кредиторів, тобто про деяке збільшення фінансової стійкості.

Коефіцієнт довгострокового залучення позичених коштів характеризує структуру капіталу. У 2018 році цей коефіцієнт зменшився на 0,6% і становив 0,0044, а у 2017 році - 0,05. Зменшення цього показника в динаміці — позитивна тенденція, яка означає, що підприємство не залежить від зовнішніх інвесторів.

Таким чином, розглянувши методику визначення низки коефіцієнтів, можна сказати, що аналіз коефіцієнтів — це визначення співвідношення між двома окремими показниками.

Методика аналізу визначених вище коефіцієнтів порівнює коефіцієнти поточного року з попередніми роками. [36]

При аналізі даних коефіцієнтів виявляють сильні і слабкі позиції підприємства. Ці дані використовують для того, щоб кредитори пересвідчитись, що підприємство може сплатити за свої зобов'язання та сплатити свої фіксовані платежі доходами.

Банки створюють свою кредитну політику, зважаючи на відповідні коефіцієнти.

Для порівняння відносних переваг різних підприємств фінансові експерти використовують ці показники. [42;43]

4.4 Теоретичні основи аудиту довгострокових зобов'язань.

Аудит – це перевірка бухг. звітів, обліку, документів та будь-якої іншої інформації стосовно господарської діяльності фірми для того щоб створити висновок про справжній фінансовий стан. [33]

Мета аудиту операцій із зобов'язаннями полягає у встановленні достовірної інформації первинних даних стосовно існуючих зобов'язань, законності і раціонального проведення розрахунків, достатності і вчасності відображення даних в документах та реєстрах, правильність ведення обліку зобов'язань та також його відповідність прийнятій на підприємстві обліковій політиці, національним положенням (стандартам) бухгалтерського обліку, достовірності відображення стану зобов'язань у звітності господарюючого суб'єкта. [3]

Операції з довгостроковими зобов'язанням, при аудиті мають такі завдання (Рис. 3.2):

- встановлення наявності та правильного оформлення договорів та інших документів;
- оцінку стану розрахунково-платіжної дисципліни за всіма видами кредиторських розрахунків;
- дотримання законодавства, правомірного, доцільного та обґрунтованого управлінського рішення відповідальних осіб, коли здійснюються розрахункові операції з постачальниками, бюджетом, працівниками підприємства та іншими кредиторами;
- повнота відображення здійснених операцій в фінансовому обліку та перевірка правильного оформлення даних в звітах;
- розробка заходів щодо реалізації результатів контролю з метою попередження відхилень від норм чинного законодавства.
- перевірка реальності існування довгострокових зобов'язань. [34]

Завдання аудиту зобов'язань	
	перевірка наявності і правильності оформлення первинних документів, що є підставою для облікових записів по кредиторській заборгованості
	оцінка синтетичного та аналітичного обліку, правильне використання відповідних рахунків Плану рахунків
	оцінка стану зобов'язань за встановленими критеріями
	перевірка правильності розрахунків по кредиторській заборгованості (оплата грошовими коштами, векселями, іншими матеріальними цінностями, застосування бартерних операцій тощо)
	правильність оцінки зобов'язань, розрахунок величини резерву сумнівних боргів
	перевірка належної класифікації зобов'язань і наявність відповідних необхідних роз'яснень у примітках до фінансової звітності
	оцінка стану внутрішнього контролю зобов'язань
	впевнитися у зі ставності показників фінансової бухгалтерської і не бухгалтерської звітності (звіт голови правління, директора компанії, фінансового огляду та ін.) щодо зобов'язань

Рисунок 3.2 Завдання аудиту зобов'язань

Аудитор має використовувати будь-які методи документальної та фактичної перевірки. Варто використати нормативний метод прийому перевірки, порівняння, арифметичні підрахунки та зустрічні перевірки. Джерела інформації для проведення аудиту: баланс (ф. № 1), кредитна угода, примітки до фінансової звітності, заявки на виділення відповідних лімітів кредитування, строкові зобов'язання, де відображено суму і термін погашення кредиту, виписка банку,

кредитний договір, розрахунок економічної ефективності та окупності витрат, проведених за рахунок довгострокових кредитів, кошторисно-фінансові розрахунки по заходах, здійснених за рахунок рах. 50 “Довгострокові позики”. Метою аудиту кредитних операцій є перевірка повноти і правильності отримання банківських кредитів, ефективності їх використання та своєчасності їх погашення. [35]

Метою аудиту кредитів та позик є одержання доказів аудитора, які підтверджують:

- цільове використання кредитів;
- правильність їх класифікації;
- правильність нарахування процентів за кредит та їх списання;
- повноту та своєчасність погашення.

Аудитор перевіряє наявність договорів по кредиту на відповідні умови, що ними передбачені, діючому законодавству. Кредитний договір може укладатися одним документом, та шляхом обміну підписаними листами. Угода про кредитування має суму кредиту, термін, ставку за користування грошима. У деяких випадках банк здійснює відстрочення з підвищенням ставки відсотку. Відстрочення оформлюється додатковою угодою, яка є невід'ємною частиною договору. Окремим аспектом аудиту є вивчення цільового використання кредиту. Потрібно перевірити, чи не використовується кредит на покриття збитків діяльності або на формування та збільшення статутного фонду. Аудитор також повинен перевірити своєчасність а повноту погашення кредиту, правильність нарахування відсотків. Якщо кредит надано не в національній валюті, то разом з цим перевіряється: правильне відображення операцій у національній валюті та розрахунок курсової різниці. [38]

Головною метою аудиту кредитів та позик є з'ясувати, чи:

1. Відображені в обліку операції по кредитах, реальні.
2. Дані в балансі, відповідним чином відображають стан заборгованості по позиках.
3. Кредити належним чином класифіковані.
4. Бухгалтерський облік операцій кредитів і позик ведеться правильно. [40]

Слід зазначити, що аудит зобов'язань, має першорядне значення як для власників, керівників підприємства, так і для кредиторів, інвесторів та інших зацікавлених осіб. Слід зазначити, що методика аудиту зобов'язань підприємства виконується шляхом застосування аналітичних процедур, звірки відповідності залишків на бухгалтерських рахунках зобов'язань, відстеження на останніх документів та записів, тому для проведення аудиту зобов'язань підприємства потрібно розробити алгоритм, який і включає основні напрямки методики аудиторської перевірки зобов'язань підприємства (Рис. 3.3)

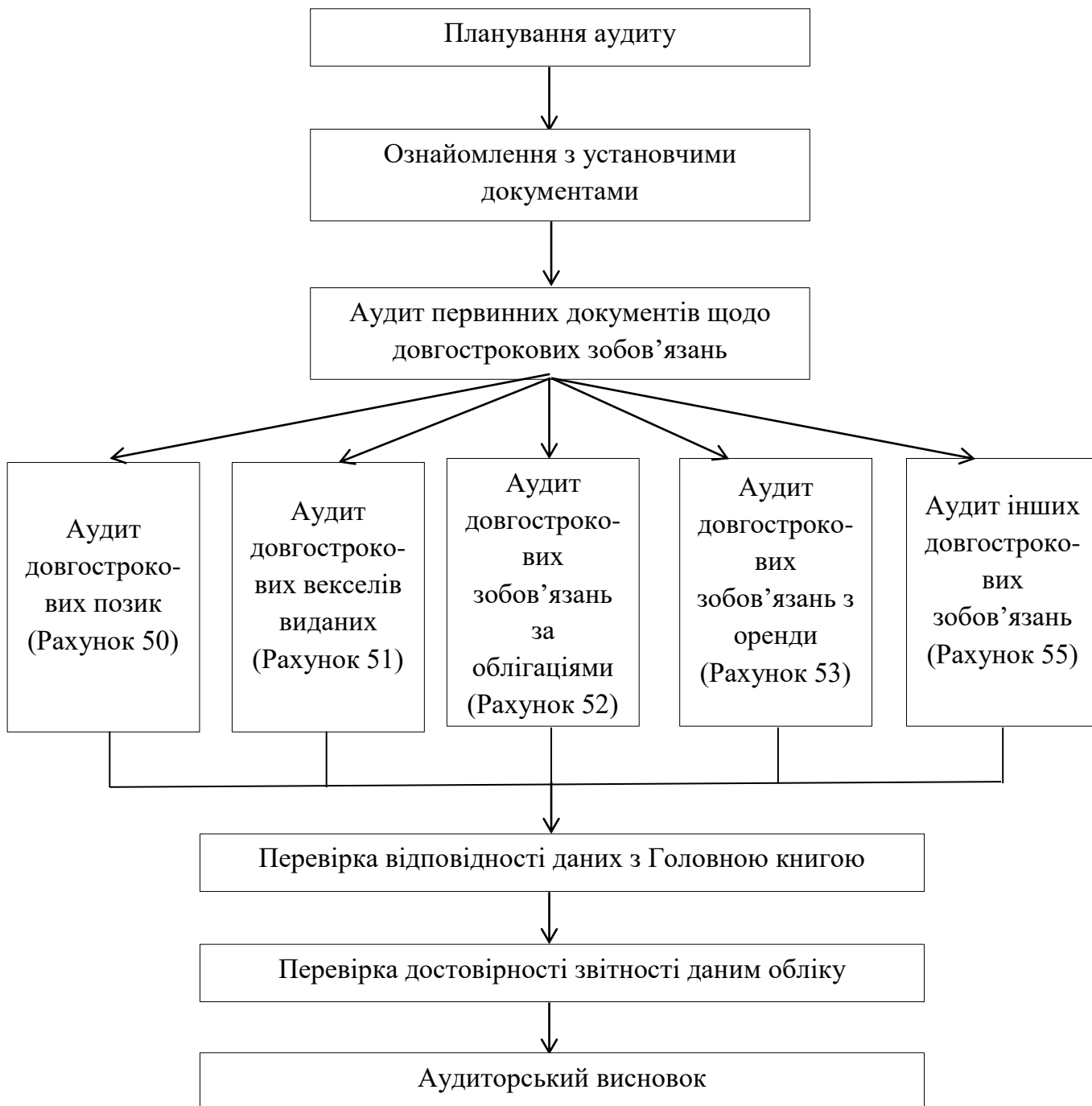

Рис. 3.3 Схема проведення аудиту довгострокових зобов'язань на Філії ТДВ «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей»

Отже, за даним алгоритмом можна провести аудит при перевірці зобов'язань, який включає всі основні заходи та етапи перевірки. Збираючи загальні відомості щодо виникнення обліку зобов'язань, правильності їх оцінки та точність бухгалтерських записів, аудиторю необхідно визначити мінімальний перелік інформації, який має бути надано клієнтом або отримано самим аудитором у ході проведення аудиту. За яких умов були виникненні дані зобов'язання, можливість їх зменшення у майбутньому.

При аудиті довгострокових зобов'язань складається програма аудиту кредитів і позик (Табл. 3.9).

Програма аудиту довгострокових зобов'язань на підприємстві

Задачі перевірки	Процедури перевірки	Об'єм перевірки	Докази	Виконавці	Строк проведення
1	2	3	4	5	6
1.Оцінка системи ВК	1.Ознайомлення з основними напрямками розрахунків на підприємстві	Суцільна	Договори, контракти	Старший аудитор	15.03.2018-16.03.2018
	2.Визначення правильності ведення розрахунків довгострокових зобов'язань згідно з чинним законодавством	Суцільна	Головна книга, баланс, звіти	Старший аудитор, асистент	17.03.2018-20.03.2018
	3.Розгляд класифікації заборгованості, наявність безнадійної заборгованості, виявлення поточних та довгострокових зобов'язань	Суцільна	Баланс	Молодший аудитор, асистент	20.03.2018-21.03.2018
	4.Ознайомлення з порядком списання заборгованості, визначення причини її виникнення та обґрунтованість стосовно чинного законодавства	Суцільна	Головна книга, баланс	Молодший аудитор, асистент	22.03.2018-24.03.2018
2.Реальність існування	Впевнення в реальності кредиторської заборгованості, яка відображається в балансі шляхом проведення експертизи документів,	Суцільна	Договора, платіжні доручення, баланс	Старший аудитор, молодший аудитор	24.03.2018-26.03.2018

1	2	3	45	5	6
	пов'язаних з довгостроковими зобов'язаннями				
3.Повнота відображення	Документальна перевірка	Вибіркова	Первинні документи	Старший аудитор, асистент	26.03.2018-28.03.2018
4.Законність	Наявність підписів директора або уповноваженої особи, головного бухгалтера		Первинні документи, баланс, звіти	Старший аудитор	28.03.2018-29.03.2018

Програма аудиту кредитів та позик повинна включати питання наведені у таблиці 3.10.

Таблиця 3.10

Питання, які входять до програми аудиту кредитів та позик

Досліджуване питання	Джерело інформації
1	2
1)Перевірка документального забезпечення наданих і одержаних позик та кредитів	1)Протоколи зборів власників, листування з кредиторами і позичальниками; договори про надання кредитів і позик
2)Перевірка правильності класифікації кредитів на довгострокові та короткострокові	2)Договори про надання кредитів, дані бухгалтерського обліку
3)Перевірка цільового використання кредитів	3)Договори про надання кредитів, первинні бухгалтерські документи
4)Перевірка повноти та своєчасності погашення кредитів і позик	4)Договори про надання кредитів, первинні бухгалтерські документи
5)Перевірка правильності нарахування та списання процентів за кредит	5)Договори про надання кредитів, розрахунки відсотків, бухгалтерські довідки
6)Перевірка правильного застосування курсу іноземної валюти при відображенні у національній валюті одержання та погашення кредитів, наданих в іноземній валюті; перевірка правильного визначення курсових різниць	6)Договори про надані кредити, курс валют, розрахунки та бухгалтерські довідки, відомості, журнали
7)Перевірка даних реєстрів обліку кредитів	7)Відомості, журнали, машинограми тощо

[41]

Робочі документи, які складені у вільній формі:

- перелік одержаних кредитів;

- перелік помилок виявлених при аудиті позик;
- перелік прострочених кредитів;
- перевірка сплати відсотків за позиками.

Заключним документом в аудиті є висновок, який аудитор складає відносно:

- цільового використання кредитів;
- переліку кредитів і позик, які погашені не своєчасно;
- питань з приводу обліку та використання кредитів;
- наявності договорів по отриманому кредиту від інших організацій та своїх працівників. [44;45]

Аудиторський висновок — це документ, підписаний та закріплений печаткою аудитора та/або аудиторської фірми, що складається в установленому порядку після проведення аудиту і має висновки щодо повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності.

У висновку аудитора чітко визначається, кому він адресується— правлінню, раді директорів, засновникам, акціонерам, організаціям, податковій інспекції. Можуть бути вказані також і інші користувачі цієї інформації.

У вступній частині аудиторський висновок має містити інформацію про склад фінансової звітності та дату підготовки звітності. У цьому ж розділі описано, що керівник підприємства відповідальний за правильну підготовку та про те, що аудитр відповідає за складений ним висновок, який обґрунтований результатами проведеної перевірки.

Директор аудиторського підприємства підписує висновок. Загальна структура звичайного аудиторського висновку розглянута на Рис. 3.4

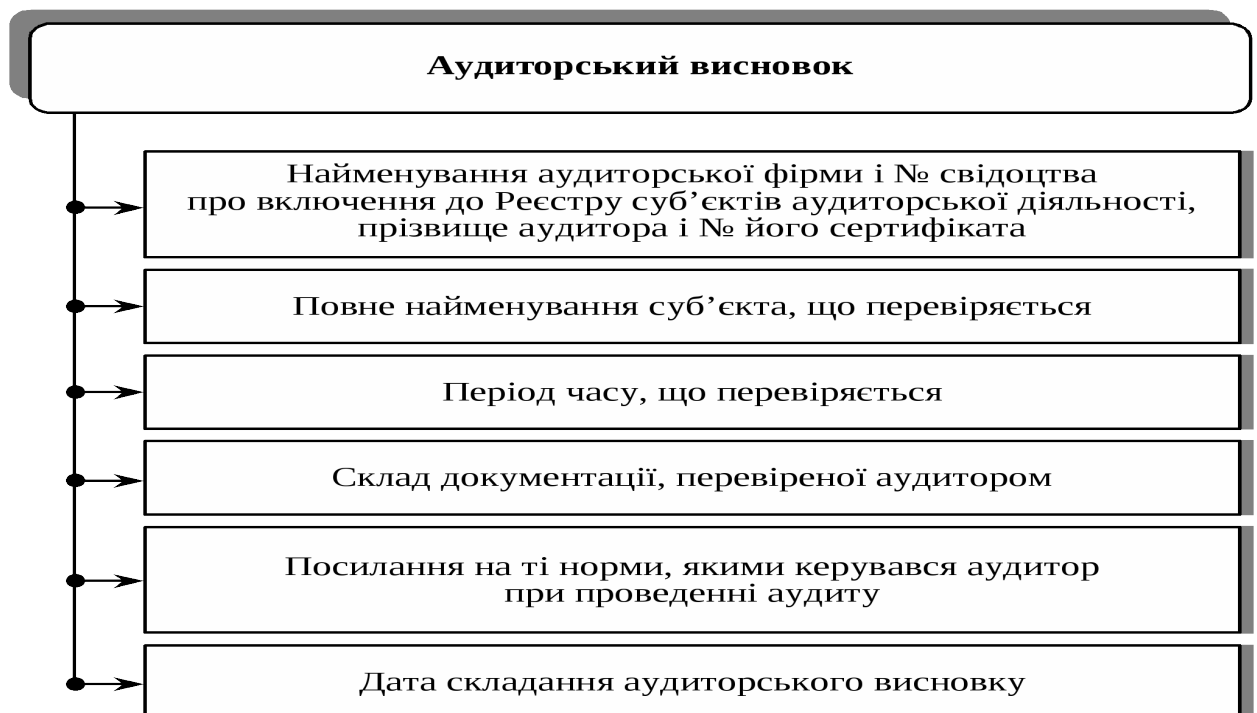

Рисунок 3.4 Загальна схема структури аудиторського висновку

В аудиторський висновок входить інформація про місцезнаходження аудиторської фірми та номер свідоцтва про включення до Реєстру аудиторів і аудиторських фірм. Ця інформація може розміщатися як наприкінці висновку складеного аудитором, після його підпису, так і в бланку аудиторської фірми. [46]

ВИСНОВКИ ПРОПОЗИЦІЇ

Метою дипломної роботи є дослідження особливостей обліку, аналізу та аудиту довгострокових зобов'язань.

В дипломі відображено економічну сутність довгострокових зобов'язань та розрахунків Філії Товариства з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод «Яготинське для дітей». Зобов'язання, що показуються в обліку мають економічний та юридичний зміст. Підходи до визначення зобов'язань різні. Їх розглядають як борг, як суму витрати, як залучений капітал, як розрахункові відносини та як частину вартості майна.

Отже, під зобов'язаннями розуміють заборгованість, яка виникає у результаті минулих подій і погашення якої очікується в майбутньому, викличе зменшення ресурсів, що мають економічні вигоди.

Складаючи фінансову звітність підприємства довгострокові зобов'язання повинні відображатися в II розділі пасиву балансу, зокрема, для відображення довгострокових кредитів банку необхідно підсумувати кредитові сальдо по рахунках 50 та його субрахунках. Для відображення в звітності інших фінансових зобов'язань - підсумувати Кт оборот 505 субрахунка та Кт обороту 52 рахунка.

Бухгалтерський облік довгострокових зобов'язань підприємства ведеться відповідно до чинного законодавства.

Формування фінансового результату проведено вірно та відповідно до чинного законодавства. Було підтверджено, що баланс станом на 01 січня 2018р. повно і достовірно відображає активи і пасиви підприємства за всіма статтями, і його складено згідно Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» № 226 від 31.05.2018 (зі змінами і доповненнями).

Протягом 2017-2018 років ми бачимо, що Філія ТДВ є збитковим. Непокриті збитки з кожним роком все більше зростають, що відповідно впливає на зменшення власного капіталу досліджуваного підприємства.

Ще одним негативним фактором є зростання кредиторської заборгованості у 2018 році за товари на 14 679,0 тис грн.

Станом на початок 2018 року довгострокові кредити банків становлять 89,55% довгострокових зобов'язань. Проте питома вага інших довгострокових зобов'язань в їх загальній кількості склала 2,49

Саме тому доцільно, по перше – рекомендую переглянути витрати по оплаті праці для того щоб оптимізувати продуктивність праці та запровадити атоматизацію роботи

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕСПЕЧЕННЯ ЗАЛУЧЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	ВИСНОВКИ ПРОПОЗИЦІЇ	70
Здобувач	Ледіна А. В.		02.06.2020		
Науковий керівник	Ткаченко Н. М.		04.06.2020		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		11.06.2020		

працівників, наприклад, запровадити електронний документооборот. По друге рекомендую здавати частину приміщень в довготермінову оренду та переглянути свої зобов'язання строк яких понад 1 рік, через те, що такі зобов'язання потрібно дисконтувати.

Було розглянуто нормативну базу, якою користуються в своїй практичній роботі бухгалтери для обліку довгострокових зобов'язань і розрахунків.

В ході виконання роботи було застосовано різні методи: аналітичний, економічний та нормативний.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI;
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами і доповненнями);
3. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 2258-VIII (зі змінами і доповненнями);
4. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 р. № 851-IV (зі змінами та доповненнями);
5. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22.05.97р. №283/97-ВР (зі змінами і доповненнями);
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [№ 226 від 31.05.2019](#) (зі змінами і доповненнями);
- 7 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання", Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 січня 2000 р. №20 Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 11 лютого 2000 р. за №85/4306 зі змінами та доповненнями.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» від 28 липня 2000р. № 181;
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» затверджений наказом МФУ від 14.11.99р. № 290 (зі змінами і доповненнями);
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджений наказом МФУ від 31.12.99р. № 318 (зі змінами і доповненнями);
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» затверджений наказом МФУ від 31.12.2000р. № 353 (зі змінами і доповненнями);
12. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 17 «Оренда» від 01.01.2012р.
13. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій від 30 листопада 1999р. № 29 (зі змінами і доповненнями);
14. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, наказ МФУ від 24.05.1995р. №88.
15. «Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», затверджені наказом Міністерства фінансів України від 31.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями);
16. «Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті» від 21.01.2004 р. № 22
17. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. №635.
18. Методичні рекомендації про застосування регістрів бухгалтерського обліку. Наказ Міністерства фінансів № 356 від 29.12.2000 р.

19. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності від 28.03.2013 р. № 433
20. Слободян, Н.Г. Теорія економічного аналізу. Економічний аналіз: курс лекцій для студ. Всіх економ. Спец. Напрямів 0501 “Економіка і підприємництво”, 0502 “Менеджмент” всіх форм навч./Н.Г.Слободян, О.В.Михайленко, С.Ю.Скоморохова.– К.: НУХТ,2004.– 205 с;
21. Слободян, Н.Г. Організація і методика економічного аналізу: підруч. / Н.Г.Слободян. –К.:НУХТ, 2013.–200с;
22. Чернелевський, Л.М. Аналіз діяльності підприємств та банківських установ: фінансово-інвестиційний, стратегічний: підруч. / Л.М.Чернелевський, Н.Г.Слободян, О.В.Михайленко. –К.: Хай-Тек Прес, 2014–640с;
23. Кармазін, В.А. Економічний аналіз: практикум / В.А.Кармазін, О.М.Савицька. – К.: Знання, 2007.–255с.5;
24. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: Навч. Посіб. –2-ге видання. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – С. 313;
25. Болюх, М.А. Економічний аналіз: навч. Посібник/ М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбатюк та н.. За ред. Акад. НАНУ, проф. М. Г. Чуманенка. — Вид. 2-ге, перероб. І доп.—К.: КНЕУ, 2003.—556 с;
26. Головка В.І. та н..Фінансово-економічна діяльність підприємства: контроль, аналіз та безпека:Навч.посіб./В.І.Головка, А.В.Мінченко, В.М.Шарманська.- К.:Центр навч.літ-ри,2008.-448с;
27. Івахненко, В.М. Курс Економічного аналізу: навч. Посібник/В.М.Івахненко.– К.:”Знання”, 2004, —190 с;
28. Косова Т.Д. Організація і методика економічного аналізу/Т.Д.Косова, П.М.Сухарев, Л.Л.Ващенко.-К.:Центр учбової літератури,2012.-528с.
- 29.Бухгалтерський облік [Текст] : навч.-метод. посіб. / Л. Г. Ловінська, Л. В., Жилкіна, О. М. Голенко [та ін.]. – К. : КНЕУ, 2002. – 370 с.
- 30.Бухгалтерський фінансовий облік: [підручник для вузів / За ред. Ф.Ф. Бутинця]. — 7е вид., доп. і пере роб. — Житомир: ПП "Рута", 2006. — 831 с.
31. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність [Текст]: підручник / Н. М. Ткаченко. – 5-те вид., доповн. і переробл. – К. : Алтера, 2011.– 976 с. *Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку: підручн. / Н. М. Ткаченко. – К.: Алерта, 2017. – 174 с.*
32. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 7-ме вид. допов. і перероб. – К.: Алерта, 2016. – 928 с.
33. Бондаренко Н. О. Аудит суб'єктів підприємницької діяльності. / Н. О. Бондаренко, В. Д. Понікаров, С. М. Попова. — К. : ЦУЛ, 2004. — 300 с
34. Бутинець Ф.Ф. та ін. Аудит і ревізія підприємницької діяльності. Навчальний посібник. Житомир: ПП «Рута», 2011.

35. Кузьмін В., Петрик О., Аудит: законодавчонормативне регулювання, історичні аспекти та проблеми розвитку в Україні // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – №8-9. – С. 63.
36. Синькевич Н.І. «Економічний аналіз»: Курс лекцій. – Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018р. – 97с.
- 37.Шара Є. Ю., Тесленко Т. І. Бухгалтерський облік: Опорний конспект лекцій / Державна податкова адміністрація України; Національна академія держ. податкової служби України. — Ірпінь, 2004. — 322с.
- 38 . Шевчук В.О. Аудит : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Шевчук В.О., Пожарицька І.М., Сурніна К.С. ; Нац. акад. природоохорон. та курорт. буд-ва. – Сімф. : Аріал, 2011. – 218 с.
- 39.Шумляев Б. О., Татаренко І. В., Рябий Є. І. Бухгалтерський облік: Підруч. для студ. екон. спец. / Дніпропетровська філія Відкритого міжнародного ун-ту розвитку людини «Україна» / Борис Олександрович Шумляев (заг.ред.). — Д., 2006. — 342с.
- 40.Бурова Т. Експрес-аудит необоротних активів підприємства / Т. Бунда // Науковий Вісник МНУ ім. В. О. Сухомлинського. – Економічні науки. – 2016. - № 1 (6).
- 41.Виноградова М. О. Аудит [текст] : навч. посіб. / М. О. Виноградова, Л. І. Жидєєва – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 654 с.
- 42.Гаркуша Н.М., Кащена Н.Б., Цуканова О.В. Економічний аналіз в підприємствах торгівлі та харчування: навчальний посібник — Харків: ХДУХТ, 2015.- 254 с.
- 43.Косова Т.Д. Організація і методика економічного аналізу/Т.Д.Косова, П.М.Сухарев, Л.Л.Ващенко.- К.: Центр учбової літератури, 2015.-528с.
- 44.Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту ефективності використання довготрокових зобов'язань на підприємстві / Т.О. Меліхова, О. Буркова // Економічний аналіз. — 2017. — Вип. 11. — Ч. 4.
- 45.Подмешальська Ю.В. Оцінка якості обліку в аудиті / Ю.В. Подмешальська // Вісник Дніпропетровського університету. Серія "Економіка". — 2015. — Вип. 5 (4)
- 46.Ю. В. Подмешальська, О. В. Троян, Л. В. Біла: Теоретико-практичні аспекти проведення аудиту, Економічна наука, №2/2019